23 ՄԱՅԻՍ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 98 (2783)

Ազգ

Azg
armenian daily

Գրադարան

14 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՌՈՒԲԵՆ ՄԻՐԶԱԽԱՆՅԱՆ
ԳԱԳԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ
ԼԱՎՐԵՆՏԻ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

«Ժողովրդի կենսամակարդակի բարելավման մեր հնարավորություններն ավելի են, քան մյուս կուսակցություններինը»

Նշում է ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը

Այսօր նախընտրական քարոզարշավի վերջին օրն է: Ի՞նչ տվեց քարոզարշավը Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությանը եւ արդարացա՞ն ակնկալիքները: Այս հարցերով սկսեցինք հարցազրույցը կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ:

- Քարոզարշավը, նախ եւ առաջ, համարում ենք մեր գաղափարները, մոտեցումները, ծրագրերը ներկայացնելու եւ մի պարզ հարցի՝ «Ի՞նչ ենք անելու մենք Ազգային ժողովում», պատասխանելու հնարավորություն: Այդ տեսակետից մենք ձգտել ենք անել հնարավորը: Թե ինչպիսի արդյունքների ենք հասել, կգնահատվի մայիսի 25-ի ընտրությունների արդյունքում: Անշուշտ, մենք հնարավորություն ենք ունեցել անցկացնելու մեկը մյուսին հետեւող զանգվածային միջոցառումներ: Դրանք գուցե արտաքին տպավորություն թողնելու տեսակետից ազդեցիկ են, բայց մենք հեռու ենք այն մտից, որ զանգվածային միջոցառումների ժամանակ կարելի է ծրագրերի մասուցումը տեղ հասցնել: Այդ տեսակետից ավելի մեծ ուշադրություն ենք դարձրել մամուլին, հեռուստատեսությանը եւ մարդկանց հետ ուղղակի շփումներին:

- Հանդիպումների ընթացքում ինչպե՞ս եք պատասխանում «Ինչո՞ւ ընտրողը պետք է ընտրի ՀՌԱԿ-ին» հարցին:

- Եթե ընտրողն ունի իր կյանքը բարելավելու, ավելի լավ ապրելու ձգտում, ապա Ռամկավար Ազատական կուսակցությունն իր ունեցած հնարավորությունները, սփյուռքի ներուժը պատրաստ է ի սպաս դնելու դրա համար:

- Դուք վստահություն ունե՞ք, որ 5 տոկոսի արգելքը կհաղթահարեք եւ կդառնաք խորհրդարանական կուսակցություն:

Տես էջ 2

Նավթամուղի շինարարությունն սկսված է

«Խողովակաշարը ռազմականացնելու կարիք չկա»

«Ես ուրախ եմ հայտնելու, որ այսօր մայիսի 23-ին, Վրաստանի տարածքում սկսվում է «Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան» նավթատարի շինարարությունը», **«Ազգի»** հետ զրույցում ասաց Վրաստանում «Բրիտիշ փեթրոլեում» նավթային ընկերության կոմերցիոն կառավարիչ Ուիլյամ Թաունսենդը:

«Նախագահ Շեւարդնաձեի մասնակցությամբ Թբիլիսի ավանում տեղի է ունենալու խողովակաշարի շինարարության պաշտոնական արարողությունը: Փաստորեն, «Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհանի» շինարարությունն սկսված է: Մենք ակնկալում ենք, որ շինարարության ամեն մեկ օրվա ընթացքում մեկ կիլոմետր խողովակ կկառուցենք», ասաց Թաունսենդը:

Նավթամուղը Վրաստանի տարածքում անցնելու է Գարդաբանի, Թեթրիծղարոյի, Ծալկայի, Բորժոմի, Ախալցխայի եւ Ադիգենի շրջաններով:

Վերջերս հայկական մամուլում, այդ թվում՝ **«Ազգում»**, տպագրվեց տեղեկություն, թե իբր Ծալկայի շրջանում, նավթատարի հարեւանությամբ ստեղծվում է ինչ-որ բազա ՆԱՏՕ-ի, մասնավորապես թուրքական զորքեր տեղակայելու նպատակով:

«Նման ծրագիր գոյություն չունի, ես կարող եմ երաշխավորել: Նավթատարի անվտանգության ապահովման պատասխանատվությունը դրված է Վրաստանի կառավարության վրա: Խողովակաշարը ռազմականացնելու կարիք չկա», ասաց Թաունսենդը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրությունների օրինական անցկացման համար

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ անցկացրել է խորհրդակցություն, որին մասնակցել են տարածային կառավարման եւ ենթակառուցվածքների գործունեությունը համակարգող, արդարադատության նախարարները, գլխավոր դատախազը, ազգային անվտանգության, ոստիկանության ծառայության պետերը, կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահը, ազգային անվտանգության ու ոստիկանության երեւան քաղաքի եւ մարզային վարչությունների պետերը, մարզային դատախազները:

Նշելով, որ խորհրդարանական ընտրություններին մնացել են հաշված օրեր, Ռոբերտ Քոչարյանն ասել է, որ խորհրդակցության բոլոր հրավիրյալներն այս կամ այն չափով պատասխանատու են ընտրությունների օրինական անցկացման համար եւ յուրաքանչյուրն այդ առումով ունի իր անելիքը: Նախագահի խոսքով, քարոզարշավը, թեեւ անցնում է բավականին հանգիստ մթնոլորտում, այնուամենայնիվ, ունի իր բարդությունները կապված մեծամասնական ընտրատարածքների, կուսակցությունների միջեւ հարաբերությունների հետ: «Այս դեպքում խնճանկարը շատ ավելի բարդ է», ասել է նա եւ ավելացրել, որ ընտրություններին մասնակցում են քանի մեկ կուսակցություն կամ դաշինք

եւ երկու հարյուր յոթանասուներեք պատգամավորության թեկնածու:

Երկրի ղեկավարը խորհրդակցության մասնակիցների ուշադրությունը հրավիրել է մի քանի կարեւոր հարցերի: Նրա խոսքով, սովորաբար վերջին օրերի ընթացքում կրքերն ավելի են բորբոքվում, եւ իրավապահ մարմինները պետք է մինչեւ մայիսի 25-ը եւ հատկապես այդ օրը շատ ավելի զգոն լինեն: Ռոբերտ Քոչարյանն առաջնահերթ խնդիր է դիտել հասարակական կարգի պահպանությունը: Նա շեշտել է նաեւ, որ հատուկ ուշադրություն է անհրաժեշտ այն ընտրատարածքների նկատմամբ, որտեղ կա լարվածություն եւ հնարավոր են երեւույթներ, որոնք կարող են սպեր գցել ընտրությունների ընթացքի վրա:

ՀՀ ԱԳՆ-ի արձագանքը Գյուլի հայտարարությանը

ՀԱՐՑ: Ըստ թուրքական լրատվամիջոցների հաղորդման, Թուրքիայի ԱԳ նախարարը հայտարարել է, որ հարեւաններից խնդիրներ ունեն միայն Հայաստանի հետ, բայց պատրաստ են բարեկամանալու, եթե Հայաստանը պատրաստ է ճանաչել Թուրքիայի տարածային ամբողջականությունը եւ հրաժարվելու տարածային պահանջներից: Ինչպիսի՞ն է ՀՀ ԱԳՆ-ն վերաբերմունքն այդ հայտարարությանը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ: Հայաստանը մշտապես կողմ է արտահայտվել առանց նախադայմանների հարաբերությունների նորմալացմանը, որի շրջանակներում հնարավոր է քննարկել ամենատարբեր, այդ թվում նաեւ՝ խիստ խնդրահարույց հարցեր:

Իրաքի դեմ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցները վերացվեցին

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն իր երեկվա նիստում ընդունեց թիվ 1483 որոշումը, որով վերացվում են Իրաքի դեմ հաստատված պատժամիջոցները: Որոշումն ընդունվեց 14 «կողմ» ձայներով: Անդամներից ոչ մեկը «դեմ» կամ «ձեռնպահ» չքվեարկեց: Քվեարկությանը չմասնակցեց Սիրիան: Այսպիսով, 13 տարի անց վերանում են պատժամիջոցները, որոնցից գլխավորը վերաբերում էր նավթի վաճառքին: Այսուհետեւ Իրաքի նավթի եկամուտները կօգտագործվեն երկրի վերակառուցման համար, նշված է որոշման մեջ: Միաժամանակ, փաստորեն, թիվ 1483 որոշումը կօրինականացնի Մ. Նահանգների գլխավորած կոալիցիոն ուժերի ներկայությունն Իրաքում:

Ճշտում

«Ազգը» երեկվա համարում տպագրել էր Արմենպրես գործակալության լուրը, թե «Իրաքում ժամանակին մեծ բիզնես ունեցող Գալուստ Գյուլբենկյանի գործը շարունակող Մայքլ Գյուլբենկյանը վճռել է վերադառնալ Իրաք եւ վերականգնել այդ բիզնեսը»: Խոսքն, անշուշտ, նավթային բիզնեսի մասին է: Երեկ Լիսաբոնից ստացանք Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության հայկական բաժնի տնօրեն պրն Զավեն Եկավյանի հեռախոսազանգն այն մասին, թե «պրն Միքայել Գյուլբենկյանը ոչ մեկ առնչություն չունի Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության հետ»: Մեր կողմից ավելացնենք, որ Միքայել Գյուլբենկյանի որդին, եւ Պորտուգալիայում Հայաստանի Հանրապետության պատվավոր հյուպատոսն է:

Շաղ Ազնավուրը Գառնիում ծափահարում էր կոմիտասյան կատարումներին

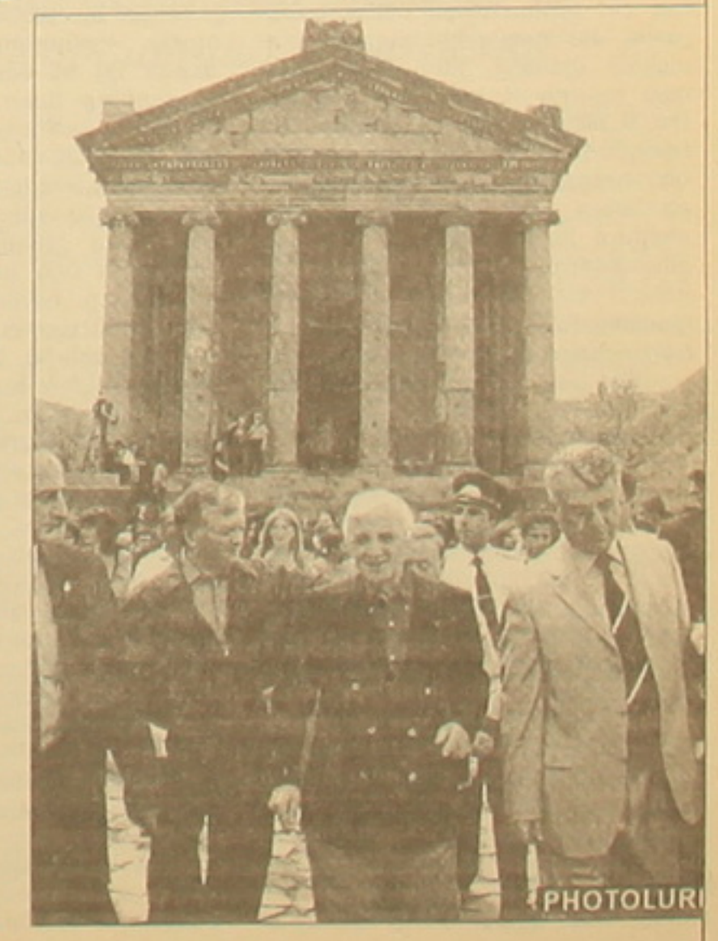

Երեկ առավոտից Գառնու տաճարի շուրջը խիստ բազմամարդ էր: Գառնիի բնակիչները ծաղկեփնջերով ու շնորհավորական բացիկներով եկել էին շնորհավորելու աստվածահաճոյակ մեր հայրենակից Շաղ Ազնավուրի ծննդյան տարեդարձը:

Շնորհավորանքներն ընդունելով, մինչ տաճար ուղեւորվելը՝ երգիչը լավաց համտեսեց ու գնեց տնական մուրաբաների ողջ տեսականին:

Տաճարում երգչին դիմավորեցին Հարություն Թոփիկյանի ղեկավարած երեւանի կամերային երգչախումբը՝ կոմիտասյան կատարումներով եւ Գեւորգ Դաբաղյանը՝ դուդուկի երաժշտությամբ: Լրագրողները հետաքրքրվեցին, թե ինչպե՞ս է Ազնավուրը վերաբերվում հայկական երաժշտությանը: «Ես չեմ կարող խոսել հայկական երաժշտության մասին՝ օտարի նման գնահատելով, քանի որ սա իմ երաժշտությունն է»:

Գառնիից երգիչը որդու եւ մյուսների ուղեկցությամբ ուղեւորվեց Գեղարդ: Երկու տեղում էլ Ազնավուրը լինում էր առաջին անգամ: «Ամեն անգամ Հայաստան գալիս հիմնականում Երեւանում եմ լինում ու շրջում եմ մեքենայով եւ մինչեւ հիմա առիթ չէի ունեցել լինելու այս վայրերում»:

Շաղ Ազնավուրը շատ տպավորված էր ժայռափոր վանքային համալիրով եւ հետաքրքրվում էր, թե ծի՞շտ է ընկալում, որ դա ավանդական հայկական ճարտարապետության մարմնավորում է:

Որդին՝ Միշա Ազնավուրը, ելս մեզ հավաստեց, որ տպավորված է ու չնայած շատ բան չի կարողացել տեսնել, բայց զգացված է: Շ. Ազնավուրի հաջորդ հանգրվանը երեկ Սեւանն էր:

Այնտեղ ճաշելուց հետո երգիչը վերադարձավ Երեւան՝ նշելու ծննդյան տարեդարձը: Այսօր վաղ առավոտյան մեծանուն երգիչը մեկնեց հայրենիքից:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Գավառի ու Սեւանի ընտրողները բազմաթիվ հարցեր ունեին ՀՌԱԿ ղեկավարներին

Ընախընտրական քարոզչության վերջին օրերին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ղեկավարները շարունակում են հանդիպումները հանրապետության մարզերում: Երեկ Գավառ եւ Սեւան քաղաքներում ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ Հանրապետական վարչության անդամ Լավրենտի Բարսեղյանը հանդիպել են ազգաբնակչության հետ, ինչպես նաեւ ներկա են գտնվել համակարգչային դասընթացների բացման արարողությանը Գավառի թիվ 6 եւ Սեւանի թիվ 3 դպրոցներում:

Լավրենտի Բարսեղյանն իր ելույթում նշել է, որ իրատեսական չէ այժմ կարծել, թե հանրապետությունում առկա բոլոր խնդիրներից հնարավոր է արագ ձերբազատվել: Այդուհանդերձ, վերջին մի քանի տարիներին արձանագրված առաջընթացը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ երկիրը բռնել է զարգացման ուղին: ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամը համարում է, որ այժմ մեր երկրին նախ եւ առաջ կայունություն է անհրաժեշտ: Ավանդական կուսակցությունը պատրաստ է իր ներդրումն ունենալ երկրի վաղվա օրը բարեկեցիկ տեսնելու համար: Այս առումով ՀՌԱԿ-ն իր առջեւ լուրջ խնդիրներ է դրել: Կուսակցության խորհրդարանական խմբակցության օրենսդրական նախաձեռնություններից է լինելու զինծառայության ժամկետը մինչեւ մեկ տարի կրճատելը: Ռուբեն Միրզախանյանը փաստեց, որ զինվոր կրթելու գործընթացը վեց ամսից ավելի չի տեւում: Ուստի ամբողջ երկու տարի զինծառայության մեջ անցկացնելն անիմաստ է համարում: Իսկ խնդրին առավել հեռանկարային մոտեցումն այսպիսին է. «Բանակը պետք է լինի պրոֆեսիոնալ»: Մյուս խնդիրը, որ բարձրացնում է Ռուբեն Միրզախանյանը դպրոցների օպտիմիզացիայի ծրագիրն է: Ծրագիր, որի ներքո ընդամենը տեղի է ունենում կրթօջախների շենքերի վաճառք, գործընթաց, որն օրենսդրորեն անհրաժեշտ է արգելել: ՀՌԱԿ խորհրդարանական խմբակցության օրենսդրական նախաձեռնություններից է լինելու նաեւ ներդրումների համար բարենպաստ դաշտի առաջացումը: «Ցանկացած խոսքում, որ պետք է ավանդական կուսակցությունը, կյանքի է կոչվել, եւ սրանք եւս բացառություն չեն լինելու», ասում է ՀՌԱԿ ատենապետը, ավելացնելով, որ իր ղեկավարած քաղաքական ուժը ժամանակավոր չէ, 4 եւ 8 տարի հետո նորից է դիմելու ընտրողին, այդ իսկ պատճառով կարեւորում է ժողովրդի վստահությունը:

Հանդիպման եկած գավառցիները, որ մինչ ՀՌԱԿ ատենապետի հետ հանդիպումը նրա հեռուստատեսային ելույթներում լսել էին Ռուբեն Միրզախանյանի այն դիրքորոշումը, թե պետական բուհերում վարձավճարի համակարգ չպետք է գործի, փորձում էին պարզել՝ որքանո՞վ է իրատեսական այս մոտեցումը ներկայիս պայմաններում: ՀՌԱԿ ատենապետը նշեց, որ իշխանությունների ցանկության դեպքում խնդիրը կարելի է լուծել թեկուզ գալիք սեպտեմբերին: Նրա խոսքով, պետական բուհերը թեկուզ եւ փոքր տեղերով, պետք է լինեն անվճար: Վճարովի պետք է լինի մասնավոր ուսուցումը: Սակայն եւ մասնավոր, եւ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար պետք է գործեն հավասար պայմաններ:

Ռուբեն Միրզախանյանն անդրադարձավ նաեւ Ռուսաստանի հայերի միության եւ ՀՌԱԿ համագործակցությանը՝ նշելով, որ երկու կառույցների համատեղ ջանքերով երկրում տնտեսական լուրջ ծրագրեր են սկսել իրականացվել: ՀՌԱԿ ատենապետը ցավով փաստեց, որ այսօր ամենավաս կենսակերպով հայն ապրում է իր իսկ հայրենիքում, եւ նշեց իրենց կարեւորագույն նպատակը՝ հասնել նրան, որ առավել բարեկեցիկ կյանքով հայն ապրի Հայաստանում:

Հանդիպման մասնակիցները բազմաթիվ հարցեր էին տալիս: Դրանց գերակշիռ մասն առնչվում էր դպրոցների համակարգչայնացման ծրագրին եւ բիզնես ծրագրերի ընդունմանը: Առաջինի դեպքում մարդիկ հետաքրքրվում էին՝ արդյոք այն դպրոցը, որտեղ սովորում է իրենց երեխան, համակարգիչ կունենա՞: ՀՌԱԿ ատենապետը նշեց, որ Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանի հետ ձեռք բերված պայմանավորվածության շրջանակներում ծրագիրն ընդլայնվել է եւ մոտ երկու տարի հետո հանրապետության բոլոր դպրոցներին համակարգիչներ կտրամադրվեն (այս հանգամանքը եւս գալիս է փաստելու, որ համակարգչայնացման ծրագիրը նախընտրական չէ, ինչպես այսօր շահարկվում է մի շարք կազմակերպությունների կողմից: Օրինակ՝ Ստեփան Դեմիրճյանի գլխավորած դաշինքը, որի սփյուռքից ստացած նախընտրական գումարների մասին գիտեն շատերը: Եվ կամ ՀՅԴաշնակցությունը, որի դեռեւս 1988թ. երկրաշարժից ի վեր Հայաստանի ու Ղարաբաղի համար հանգանակած գումարները ծախսվել են բացառապես կուսակցական նպատակների համար):

Մ. Հ.

Ազնավուրը ՀՕՖ-ում

Հայաստանում գտնվելու կարճատեւ ընթացքում աշխարհահռչակ երգիչ Շառլ Ազնավուրն այցելեց նաեւ Ամերիկայի հայ օգնության ֆոնդի հայաստանյան գրասենյակ: Բանն այն է, որ մեկ տարի առաջ «Ազնավուրը Հայաստանին» բարեգործական կազմակերպության՝ Վանաձորում գտնվող ծերանոցը փոխանցվել էր ՀՕՖ-ի հովանավորությանը եւ տնօրինությանը:

Այժմ, օգտվելով մայր հայրենիքում գտնվելու հանգամանքից, Ազնավուրն անձամբ ցանկություն հայտնեց մոտիկից ծանոթանալու հարուստ ավանդույթներ ունեցող այս կազմակերպության գործունեության ուղղություններին:

ՀՕՖ-ի Հայաստանի մասնաճյուղի տնօրեն Գրիգոր Թաքուլյանը մեծ շանսոնյեի ծննդյան տարեդարձը շնորհավորելուց հետո հանգամանորեն ներկայացրեց իրենց բարեգործական կառույցի ընթացիկ ծրագրերը՝ ուղղված հասարակության անապահով շերտերի սատարմանը, Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի կրթական եւ առողջապահական հաստատությունների նորոգությանը: Շառլ Ազնավուրին բառացիորեն հետաքրքրում էր ամեն ինչ, յուրաքանչյուր ծրագիր՝ կապված թե՛ մանուկների, թե՛ ծերերի հետ: Քննարկվեցին նաեւ հետագա համագործակցությանը վերաբերող հարցեր:

ՀՕՖ-Ի ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՈԵՊԼԻԿ

Սեփական արշինով...

Քարոզչության դասագրքերում նշվում է, որ եթե վարկաբեկված անձն է փորձում վարկաբեկել քեզ, մի՛ նեղանա, ընդհակառակը՝ շնորհակալ եղիր, քանզի դրանից լավ գովազդ, այն էլ անվճար, չես ճարի: Եվ տարբեր երկրներում քաղաքական գործիչներն ու քարոզչական գործակալությունները հաճախ են օգտվում այդ հնարից:

Հետեւաբար, կարծում եմ, նույն ձեւով պետք է վարվեն նաեւ ռամկավարները, որոնց մասին բոլորովին վարկաբեկված մի քարոզչամիջոց՝ «Հայկական ժամանակ» անունով, երեկ (նախորդ օրը եւ օրերին) փորձ էր արել վարկաբեկիչ նյութեր տարածել: Հաճույքով մեջբերում եմ այդ ցեխարձակումներից մի քանի տող. «Ստացվում է, որ Ռուբեն Միրզախանյանին ու իր ընկերներին մտահոգում է ոչ թե բեսպրեդելը, այլ՝ որ իրենք չեն այդ բեսպրեդելն իրականացնողը, ոչ թե թալանը, այլ՝ որ իրենք չեն այդ թալանի ղեկավարը, ոչ թե հարստահարությունը, այլ՝ որ իրենք չեն հարստահարողները, ոչ թե աղօրհնությունը, այլ՝ որ իրենցը չէ աղօրհնություն թույլ տալու իրավունքը»: Եվ այս բոլորը հիշյալ թերթը գրել է, որպեսզի «բացատրի», թե ինչի համար է ՀՌԱԿ-ը, այն էլ՝ ՌՊ քաղաքացիներ Իլյա Կլեբանովի եւ Արա Աբրահամյանի «օժանդակությամբ», ուզում մտնել Ազգային ժողով: Կարծես «բեսպրեդել» իրականացնելու, թալանելու, հարստահարելու, աղօրհնություն թույլ տալու միակ տեղը, ճանապարհն ու միջոցն այս արեւի տակ Ազգային ժողովն է, եւ հնարավոր չէ նման մեղքեր գործել նաեւ խորհրդարանից դուրս, ասենք՝ «Հայկական ժամանակ» թերթի խմբագրությունում: Իսկապես զարմանալ կարելի է: Այդ դեպքում ինչպես է հենց ինքը՝ «Հայկական ժամանակն» առանց Ազգային ժողովում լինելու, թալանում, հարստահարում, շանտաժի ենթարկում մարդկանց, կազմակերպությունների, որոնք տեղյակ չլինելով քարոզչական վերոհիշյալ հնարքին՝ փողեր են վճարում, այն էլ լավ փողեր, որպեսզի «Հայկական ժամանակն» իրենց մասին չգրի, ոչ լավը, ոչ էլ վատը:

ՀՌԱԿ-ի միակ «մեղքն» այն է, որ նման փողեր չի վճարել այդ թերթին:

Հ. Ա.

«Ժողովրդի կենսամակարդակի բարելավման մեր հնարավորություններն ավելի են, քան մյուս կուսակցություններինը»

Սկիզբը էջ 1

– Կցանկանայի ասել մեկ ուրիշ վստահության մասին: Հայտնվելով խորհրդարանում, մենք իրապես կարող ենք արմատական ձեւով բարելավել մեր ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական վիճակը, ինչն ընդհանրապես հատուկ չէ կուսակցություններին: Ցանկացած կուսակցության ներազդման եւ այդ հարցերի լուծման կարողություններն ու հնարավորությունները սահմանափակ են: Մեր դեպքում համեմատության մեջ այդ հնարավորություններն ավելի են: Վստահ եմ, որ քաղաքականապես կարտահայտվենք ներդրումային քաղաքականությունը Հայաստանում:

– Ըստ Ձեզ, 21 կուսակցություններից քանի՞սը հնարավորություն ունեն խորհրդարան մտնելու:

– 6-8 կուսակցություն:

– Պրն Միրզախանյան, այսօր մեր բնակչությանը հուզող հիմնական հարցը կենսամակարդակի բարելավումն է, սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդյունքների անմիջական ազդեցությունը կյանքում զգալը: Ինչ է անհրաժեշտ, որպեսզի դա տեղի ունենա:

– Տնտեսական աճը կա: Սակայն չմոռանանք, որ մեզ մոտ բազային տվյալներն էին շատ ցածր, այսինքն անկումն էր մեծ: Դրա համար էլ այսպիսի հակասություն է ստեղծվում, որ տնտեսական աճն աննախադեպ է, բայց ապրում ենք վատ: Ճիշտ է, խնդիրը նաեւ եկամուտների անհամաչափ բաշխման մեջ է, բայց, այնուամենայնիվ, հիմնականն այն է, որ մեզ մոտ արտադրողական ուժերի զարգացումը շատ ցածր մակարդակի վրա է: Քիչ են նյութական արտադրության ոլորտի ձեռնարկությունները, հետեւաբար քիչ են նաեւ դրանցում աշխատողները: Ցածր կենսամակարդակի բուն պատճառը դա է: Եթե մարդիկ նույնիսկ 150-200 դոլար են ստանում, դարձյալ բարձր կենսամակարդակ չեն կարողանում ապահովել, բայց խնդիրը, սոցիալական տագնապն այդ խավի մեջ չէ, այլ նրանց մեջ, ովքեր չեն աշխատում: Իսկ դրանք շատ-շատ են:

– Այս օրերին մեղադրանքներ են հնչում ՀՌԱԿ-ի հասցեին ընտրակաշառք բաժանելու, ձեր կուսակցության օգտին օտարերկրյա քաղաքացիների քարոզչության վերաբերյալ: Ինչ կասեք այս կապակցությամբ:

– Օգտագործելով հնարավորությունը կցանկանայի որոշ պարզաբանումներ տալ: Որոշ լրատվամիջոցներ մեզ սկսել են մեղադրել երկու հանգամանքների մեջ: Այդ մեղադրանքներից անմասն չեն որոշակի քաղաքական ուժեր եւ անձինք: Առաջինը ընտրակաշառքն է: Հայտարարում են, որ ՀՌԱԿ-ը եւ Ռուսաստանի հայերի միությունը միջնակարգ դպրոցներին համակարգիչներ են նվիրում: Ես մեկ անգամ եւս շեշտում եմ, որ այդ աշխատանքն իրականացվել է մեկ տարի առաջ, իրականացվում է հիմա եւ իրականացվելու է հետո: Սա ընտրակաշառքի բաժանում չէ: «Ընտրական օրենսգրքում» ասակ նշված է, թե որն է ընտրակաշառքը: Դա գումարի կամ ապրանքի տեսքով քվեի դիմաց բաժանվող արժեքն է: Համակարգիչները տալիս ենք դպրոցներին, որպեսզի երեխաների համար համակարգչային դասարաններ բացվեն, իսկ երեխաները ընտրելու իրավունք չունեն: Ոմանք սկսում են փիլիսոփայել, թե երեխաները ծնողներ ունեն, ես էլ կարող եմ ասել՝ պապիկներ-տատիկներ ունեն, բայց դա ի՞նչ կապ ունի: Օրենքում ամեն ինչ ասակ նշվում է: Ես կարող եմ ասել, որ դպրոցների համակարգչայնացումն իրապես ազգային ծրագիր է՝ մեծ հնչեղությամբ, մեծ շեշտադրումով, մեծ հեռանկարով: Այն երբեք պետք չէ շփոթել 2-3 հազար դրամ բաժանելու կամ այլ բաների հետ: Եվ ամենաշատն աղմկում են հենց նրանք, ովքեր քաղաքական գործչի դիմակի տակ երթուղայինների «գծեր նայողներ» են եւ անմակարդակ կերպարներ:

Հաջորդը, երեկ մի թերթուկ գրեց, թե ռամկավարները խախտելով օրենքը ընտրությունների գնում են Ռուսաստանի հայերի միության հետ դաշնակցած: Այդպիսի բան չկա: Մեր համամասնական ցուցակում ընդգրկված 60 հոգին բոլորն էլ ՀՀ քաղաքացիներ են, բոլորն էլ այստեղ են ապրում եւ աշխատում: Այնուհետեւ քվեաթերթիկի վրա 14-րդ տեղում ասակ գրված է Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցություն, այլ ոչ թե կուսակցությունների կամ կազմակերպությունների դաշինք: Այո, մենք ունենք հարաբերություններ Ռուսաստանի հայերի միության հետ, հպարտ ենք այդ հարաբերություններով եւ զարգացնելու ենք դրանք: Այդ մասին մենք ասում ենք, բայց այդ կազմակերպության որեւէ անդամ մեր ցուցակում չկա, թեեւ նրանց շարքում տասնյակ հազարավոր ՀՀ քաղաքացիներ կան:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի պետական, քաղաքական գործիչների կողմից Հայաստանի տնտեսական զարգացման, ՀՌԱԿ-ի մասին խոսելուն: Ճիշտ է, օրենքն արգելում է մասնակցել քարոզարշավին, հանդես գալ այս կամ այն կուսակցության օգտին քվեարկելու կոչերով: Մեր բարեկամները երբեւէ նման կոչերով հանդես չեն եկել, քարոզարշավի չեն մասնակցել: Նրանք հիմնականում մեկօրյա աշխատանքային այցերով են եղել այստեղ, որը համընկել է Հայաստանում քարոզարշավի անցկացման հետ: Այդ ընթացքում, կրկնում եմ, ՀՌԱԿ-ի օգտին որեւէ անգամ կոչեր չեն եղել: Ուստի մեկ անգամ եւս ցանկանում եմ հիշեցնել այդ մեղադրանքների հերոսական գավառամիտ-սկարամիտներին, որ սուտն ու իրականության այլափոխումը տգեղ է եւ բացարձակապես չի նպաստում մեր երկրի առաջընթացին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 69 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Տեղական դիտորդները տալիս են առաջին գնահատականները

Երեկ ասուլիս էր հրավիրել «Ընտրությունը ֆոնն է» հասարակական կազմակերպությունը՝ ներկայացնելու մայիսի 25-ի ընտրությունների եւ հանրաքվեի երկարաժամկետ դիտորդական աշխատանքների վերաբերյալ իր հաշվետվությունը: Կազմակերպությունը դիտարկել է համամասնական եւ մեծամասնական կարգով առաջադրման գործընթացները, պատգամավորեկեղեցիների ստորագրահավաքը, առաջադրվածների գրանցումը, ԶԼՄ-ների քարոզարշավային հաղորդակցությունը, պատգամավորական քարոզարշավը, իշխանությունների եւ խոշոր գործարարների մասնակցությունն ընտրագործընթացներին: Դիտարկվել են նաեւ հանրաքվեի շուրջ ծավալվող քննարկումները եւ հանրության տեղեկացվածության մակարդակը:

«Ընտրությունը ֆոնն է» կազմակերպությունը մտահոգիչ է համարում մի շարք փաստեր: Մասնավորապես մտահոգիչ է, որ նախագահական ընտրություններում օրինախախտումների հեղինակները մնացին անպատիժ: Ինչ վերաբերում է գրանցման գործընթացի իրավախախտումներին արդեն այս ընտրությունների համար, ապա կազմակերպությունը մտահոգված է տարածքային ընտրական հանձնաժողովների կողմից որոշ թեկնածուների գրանցումը մերժելու անհիմն լինելուց:

Տեղական դիտորդները համարում են, որ գրանցման խնդրում կիրառվել են երկակի չափանիշներ ԿԸՀ-ի եւ տարածքային ընտրական հանձնաժողովների կողմից: Ինչպես նշում է կազմակերպությունն իր հաշվետվությունում, տարբեր պատճառաբանություններով մերժվել են հիմնականում ընդդիմադիր դաշտը ներկայացնող մի շարք թեկնածուների գրանցումներ:

Կազմակերպությունը մտահոգիչ է համարում նաեւ այն հանգամանքը, որ թիվ 14, 28, 39 եւ 6 ընտրատարածքներում ընտրությունները կլինեն առանց այլընտրանքի, այսինքն՝ կա մեկ թեկնածու:

Ինչ վերաբերում է քարոզչական գործունեության մեջ պետական պաշտոնյաների դերակատարությանը, ապա, ըստ տեղական դիտորդական առաքելության, ԿԸՀ-ն իր որոշումներով օրինականացրել է պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաների համամասնական ընտրակարգով գրանցելու գործընթացը եւ նրանց քարոզարշավը, ինչն արգելվում է Ընտրական օրենսգրքի հոդվածներով: Քարոզարշավի ընթացքում, համաձայն հաշվետվության, օգտագործվել է նաեւ վարչական ռեսուրսը՝ նախարարների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջամտությամբ:

Հաշվետվության մեջ ներկայացվում է այն հանգամանքը, որ գործարար աշխարհի որոշ ներկայացուցիչներ հայտնվել են տարբեր կուսակցությունների շարքերում: Այդուհանդերձ, դիտորդներն արձանագրում են, որ ընդդիմադիր կուսակցությունները եւ դաշինքները, զրկվելով վարչական ռեսուրսից եւ խոշոր գործարարների աջակցությունից, հայտնվել են ընտրարշավային անհավասար պայմաններում:

Հաշվետվության մեջ իրավացիորեն նշվում է թերեւս ընտրությունների ժամանակ կարեւորագույն մի հանգամանք՝ քարոզարշավների ֆինանսավորման մոնիտորինգի բացակայությունը: Մտահոգության առարկա են նաեւ մարդասիրական եւ այլ օգնությունների տեսքով ընտրախախտումները, ինչպիսիք, ըստ «Ընտրությունը ֆոնն է» կազմակերպության, իրենց թույլ են տվել տարբեր կուսակցություններ եւ թեկնածուներ: Արձանագրվել են նաեւ պատճառական քարոզարշավի խոչընդոտման փաստեր, որոնց որոշ մասին մենք անդրադարձել ենք:

«Ընտրությունը ֆոնն է» ՀԿ-ն արձանագրում է, որ պատճառական քարոզարշավի ժամկետները նույնպես խախտվել են, մասնավորապես «ԱԼՄ» հեռուստաընկերության, «Հայլուրից հետո» հաղորդման, «Շանթ» եւ «Արմենիա» հեռուստաընկերությունների կողմից:

ԶԼՄ-ներում քարոզարշավի լուսաբանման անհամաչափություն է արձանագրվել: Սակայն, ի տարբերություն նախագահականի, հաշվետվության մեջ նշվում է, որ խորհրդարանական ընտրարշավները գերազանցապես չեզոք համաստեքստերով են ներկայացվում: Ի դեպ, կողմերն ավելի լայնորեն քարոզում են հեռուստաթերից:

Ինչ վերաբերում է հանրաքվեին, ապա, ըստ տեղական դիտորդների, առկա է ընտրողների անտեղյակություն սահմանադրական փոփոխությունների մասով: Հաշվետվության մեջ նշվում է նաեւ, որ եղած քննարկումները բավարար չէին բնակչության մեջ հանրաքվեի դրվող սահմանադրական փոփոխությունների վերաբերյալ ամբողջական պատկերացում կազմելու համար:

Կազմակերպությունը հաշվետվության մեջ անդրադառնում է նաեւ Ընտրական օրենսգրքով ծայների հաշվարկի համար ժամկետների սղության խնդրին, որը կարող է պատճառ դառնալ շփոթի եւ անճշտությունների: Նշվում են նաեւ ընտրացուցակային թերություններ:

Այս ամենի հիման վրա «Ընտրությունը ֆոնն է» կազմակերպությունը մտահոգություն է հայտնում նախընտրական շրջանում գրանցման գործընթացի թերությունների, որոշ ընտրատարածքներում այլընտրանքի բացակայության, պատճառների քարոզչության, ընտրակաբինների կապակցությամբ: Եվ որպես իր խոսքի ավարտ՝ կազմակերպությունը կոչ է անում ընտրությունների մասնակիցներին զերծ մնալ սխալներից եւ մայիսի 25-ին աղացուցել, որ Հայաստանն ի վիճակի է անցկացնել արդար ու թափանցիկ ընտրություններ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Արդարություն» դաշինքը բացարձակ հաղթանակ է կանխատեսում

Ընտրակեղծիքների դեպքում անգամ...

Խորհրդարանական ընտրություններին ընդառաջ ժուռնալիստների միությունը հանդիպումների շարք անցկացրեց ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ՝ իմանալու նրանց կարծիքները ԶԼՄ-ներում քարոզարշավի լուսաբանումների, ընտրություններից նրանց ակնկալիքների եւ այլ խնդիրների մասին, իսկ լրագրողներին՝ հնարավորություն տալու իրենց դեռեւս հետաքրքրող հարցերի պատասխանները ստանալու: Երեկ մամուլի ասուլիսի էին հրավիրել «Արդարություն» դաշինքի խորհրդի անդամ Շավարշ Քոչարյանին, շտաբի պետ Ստեփան Զաքարյանին եւ լրատվական ծառայության պետ Ռուզան Խաչատրյանին:

Ստեփան Զաքարյանը վերսին ասաց, որ իրենք չեն ընդունում նախագահական ընտրությունների արդյունքները, հետեւաբար խորհրդարանական ընտրությունները համարում են երրորդ փուլ: Արդար եւ թափանցիկ ընտրությունների դեպքում ակնկալում են ձայների ամենից բարձր տոկոս: Նա համոզված է, որ կեղծիքների դեպքում անգամ իրենք կստանան ընտրողների մեծամասնության քվեն: Իսկ ընտրախախտումներն արդեն ակնհայտ են: Օրինազանց իշխանություններից բողոքող պրն Զաքարյանը վճռական է տրամադրված, քանի որ եվրախորհրդի դիտորդները խոստացել են գրանցել բոլոր խախտումները: Ինքը ավելի քան վստահ է, որ խորհրդարանում կունենան նվազագույնը 44 ձայն:

Ռուզան Խաչատրյանն առանձնապես դժգոհեց հանրային հեռուստատեսությամբ քարոզարշավի խիստ կողմնակալ մեկնաբանումից, որից զերծ չեն նաեւ մասնավոր հեռուստաընկերությունները:

Եվրոպական չափանիշներին անհամապատասխան ընտրություններ արձանագրելու վտանգին անդրադարձավ Շավարշ Քոչարյանը: Նա խիստ տագնապով հիշեցրեց խորհրդարանական ընտրությունների խախտումների վերաբերյալ եվրախորհրդի համապատասխան օրենքը: Այնպես որ, եթե ընդդիմությունը խախտումների եւս մեկ փաթեթ կազմի, ապա վայն եկել է ու տարել իշխանություններին՝ հարցը կլուծվի ուղիղ եվրոպական դատարանում: Դաշինքի ներկայացուցիչները խստորեն քննադատեցին նաեւ «Օրինաց երկրի» երկդիմի կեցվածքը՝ նախագահական ընտրությունների ժամանակ նրանց կոչերով երկիրը շենանում էր, խորհրդարանականի ժամանակ քանդվում է: Իրենց ընտրազանգվածն այսօր կայունացել եւ հավատում է սահմանադրական ճանապարհով իշխանափոխության հասնելու գաղափարին:

Նկատելի էր սակայն, որ բանախոսները կոտրված տրամադրության մեջ էին, պակասում էր ինքնավստահությունը:

Ռ. Պ.

ՁԱՅՆ

Սահմանադրություն... բայց ա՞յս ձեւով

Արդեն ինչքան ժամանակ է՝ ամբողջ հանրապետությունն ուղղակի շիկացած դժժում է նախընտրական լարումից, ինչպես բարձրավոլտ էլեկտրագծերը սառնամանիք եղանակին: Օդը լի է քաղաքական գովազդով, թմբկահարումներով, Հայաստանի պայծառ ապագայի մասին խոստումներով, որտեղ դժվար է տարբերել կեղծիքն ու ճշմարտությունը, իրատեսականն ու փարիսեցիությունը, չարն ու բարին: Այս ամբողջ մթնոլորտն ու իրարանցումը մի տեսակ մեծ տոնավաճառ են հիշեցնում, որտեղ ամեն մեկը գովում է իրեն, առնում ու տալիս, «էսի համեցեք» անում: Բայց ահա, քաղաքական կոչվող այս սակարանում, որտեղ բոլորս միասին ավելի շատ կորցնում ենք, քան ինչ-որ բան գտնում, ըստ էության մոռացության տվել-կորչում է նաեւ շատ կոնկրետ ու շատ կարեւոր մի բան... սահմանադրության փոփոխությունների, դրա հետ կապված հանրաքվեի խնդիրը: Սրա մասին ոչ ոք կամ գրեթե ոչ ոք չի խոսում: Մինչդեռ, թվում է, դրա կարիքը հենց ամենից շատ կար:

Տեսեք. նոր գումարման խորհրդարանի 131 տեղերին ընդհանուր հաշվարկով (համամասնականով ու մեծամասնականով) հավակնում է 1485 մարդ: Այդքան մարդու համար աշխատում են տասնյակ կուսակցություններ, ամբողջ հանրապետությունում գործող հարյուրավոր նախընտրական շտաբներ, դրանցում ընդգրկված ու չընդգրկված տասնյակ կամ հարյուր հազարավոր մարդիկ, քարոզում, ներկայացնում, բանակցում: Դեռ չհաշված ակտիվ գործող ամբողջ վարչական մեքենան: Աժ ընտրությունները, պատգամավորական տեղերը, յուրաքանչյուրը եւ բոլորը միասին այդքան շահագրգիռ տեր ունեն, եւ նրանց բոլորի ջանքն ու ծգտումը այդ աթոռներն են, իշխանություն ձեռք բերելը: Իսկ ո՞վ է սահմանադրության տերը. հանրապետության նախագա՞հը, փոփոխությունները նախաստորագրած մասնագիտական խո՞ւմբը, Ազգային ժողո՞վը, թե՞...

Չգիտեմ ուրիշ տեղ ինչպես, բայց այնքան խոսելի հանձնված խորհրդային երկրում մի այսպիսի ավանդույթ կամ պարտադիր պայման կար: Նոր կամ փոփոխվող որեւէ սահմանադրության նախագիծ ամենաքիչը մի քանի ամիս առաջ հրապարակվում էր ինչպես հարկն է, ամեն ոք դրան ծանոթանալու հնարավորություն էր ստանում: Հետո երկար ժամանակ ինչպես աշխատանքային կոլեկտիվներում, տարբեր կարգի խորհրդակցություններում ու ժողովներում, այնպես էլ մամուլում տեւական ու գործուն քննարկում էր ծավալվում, մեկնաբանվում, միլիոնավոր կարծիքներ էին արտահայտվում, ամփոփվում, փոփոխություններ մտցվում: Եվ եթե անգամ այդ ամենում ձեւական կողմը եւս շատ էր, այնուամենայնիվ գեթ այս համընդհանուր ակտիվության իմաստով դա դառնում էր համաժողովրդական սահմանադրություն: Իսկ մեզ մոտ ի՞նչ տեղի ունեցավ: Առավելագույնը խորհրդարանական չգիտեմ ինչպիսի քննարկումներից հետո նոր նախագիծը, պատկերացնո՞ւմ եք, հանրաքվեի դրվելուց ընդամենը 10 օր առաջ հրապարակվեց՝ լոկ ծանոթացման համար, եւ այն էլ ո՞վ ու որտեղի՞ց պիտի գտնի, կարդա, տողերիս ընթերցողներից քանի՞սն են ծանոթացել, մանավանդ մարզերում, հեռավոր շրջաններում: Իսկ չէ՞ որ բոլորը պիտի այո կամ ոչ ասեն այդ փոփոխություններին: Եվ սա երկրի հիմնական օրենքն է, որը ոչ միայն մեկ խորհրդարանական ընտրություններից ավելի կարեւոր է, այլեւ այո, ամբողջ երկրինն ու ժողովրդինը պիտի լինի եւ ոչ, ասենք, գործող իշխանությանը: Այլապես ամեն եկող իշխանություն այն պիտի հարմարեցնի իրեն:

Այսպես սահմանադրություն չեն ընդունում: Որովհետեւ դրա համար միայն նախագծի առկայությունը բավարար չէ: Հարկավոր է, որ այն նախապես յուրացվի, հարկ եղած դեպքում էլի մշակվի ու ի վերջո դառնա բոլորինը: Եվ պատկերացրեք, ինչ արժեք կունենա մի երկրի հիմնական իրավական փաստաթուղթը, որին երկրի քաղաքացիների թերեւս մեծամասնությունը մեխանիկորեն այո կամ ոչ կասի: Կարծում եմ՝ չիմացության պատճառով ոչ ասողներն ավելի շատ կլինեն, մինչդեռ գուցե այդ փոփոխությունները մեզ շատ են պետք:

Ոչինչ, որ նախագահն այդ օրվա համար խոսացել է, հրամանագրել: Կառաջարկեի նախագիծը թեկուզ վերջին պահին հանել քվեարկությունից եւ նախ դնել համաժողովրդական քննարկման: Հավատացեք, այս դեպքում արդեն մենք ավելի շատ բան կգտնենք, քան կկորցնենք: Սխալի կեսից հետ դառնալն էլ խելամտություն է:

ՄԻՀՐ ԳԵՂԱՄՅԱՆ

«Միջին խավի ձեւավորումը հասարակական պատվեր է»

ՀԺԱՄ նախագահի կարծիքով...

Ժուռնալիստների միությունում երեկ կայացավ ՀԺԱՄ նախագահ Սեյրան Ավագյանի մամուլի ասուլիսը: Քարոզարշավի ընթացքից պրն Ավագյանն ընդհանուր առմամբ գոհունակություն հայտնեց եւ շնորհակալական խոսքեր հղեց ԶԼՄ-ներին, մասնավորապես՝ իր կուսակցությանն ուղեկցող լրագրողներին: Նրա դիտարկմամբ, նախագահական ընտրությունների քարոզարշավի համեմատությամբ, բարձրացել է կազմակերպչական մակարդակը, զգալիորեն մեծացել է լրատվամիջոցների դերը: Հասարակությանը լայն հնարավորություն ընձեռվեց մեկառմեկ ծանոթանալու բոլոր կուսակցությունների ծրագրերին եւ իրեն հուզող հիմնախնդիրներին համապատասխան ճիշտ ընտրություն կատարելու: Քարոզարշավը հաղթանակած ավարտեցին այն կուսակցությունները, որոնք ճիշտ էին ընբռնել հասարակության առաջնահերթությունները: Կենտրոնանալով միջին խավի ձեւավորման գաղափարի վրա եւ մշակելով դրա իրականացումն ապահովող գործունեության ծրագիր՝ կուսակցությունը կարճ ժամանակահատվածում ձեռք բերեց համակիրների մեծ բանակ: Միջին խավի ձեւավորումը, որն Ավագյանի համոզմամբ, հասարակական պատվեր է՝ ուղղված իշխանություններին: Նրան հաջողվել է մարդկանց համախմբել այդ խնդրի շուրջ եւ արդար ընտրություններով հաղթանակ տանելուց հետո կձեռնարկվեն դրա իրականացման անհրաժեշտ քայլերը: Աժ-ում տեղ չզբաղեցնելու դեպքում իրենք կզրկվեն քաղաքական լծակներից, ինչն էլ կխոչընդոտի ծրագրերի իրագործմանը: Նա լիահույս է եւ ակնկալում է ժողովրդի մեծ աջակցությունը հաղթանակ տանելու եւ միջին խավի կայացման խնդրով մտահոգված մյուս կուսակցությունների հետ համագործակցելու համար:

Ռ. Պ.

ԱՄԲԻՈՆ

Բավական է, կանգ առեք...

ՀՈԱԿ է, ՀՆՉԱԿ է, ՀՅԴ է, ՀԿԿ է, ՀՀԿ է ու ՀԺԿ է: Հին են, թե նոր են՝ մերն են, մերոնք են: Մեր գիտնականներն ու գործարարներն են: Մեր քաղաքական ու հասարակական գործիչներն են: Կայացած են, թե չկայացած, լավն են թե վատն են, այս են՝ այսքանն են: Հայի մեր տեսակն են: Մի բուռ ենք, տարագիր ու ափխարհասփյուռ ենք... Թերեւս դրանից էլ այսպես վիրավոր ու խոցելի ենք:

Միգուցե, հենց այդ պատճառով էլ պիտի բարի ու կարեկից լինենք միմյանց նկատմամբ: Բայց արի ու տես, որ հակառակն ենք:

Պոռթկումիս առիթը, որ կասեի՝ դառնությանս վերջին կաթիլը «Հայկական ժամանակ»-ում մայիսի 21-ին լույս տեսած «Օրվա սկանդալը» խորագրով հոդվածն էր: Հայտարարությունը «ցնցող» էր, անշուշտ, ու անմիջապես ուշադրություն գրավեց: Եվ ի՞նչ ենք պարզում: Այ քեզ ցնցող լուր. ՀՈԱԿ-ը ոչ ավելի, ոչ պակաս, կեղծել է իր պատմությունը. ոչ թե 118 տարեկան է, այլ՝ 82:

Տղայամիտ այս «ծանրակշիռ» հայտարարությունը թեթեւ ֆմֆիծաղ կառաջացներ, եթե հանկարծ շարունակության մեջ չհանդիպեի Արա Աբրահամյանի անվանը, նրա փայփայած երազանք Համահայկական կառույցին սպվեր գցելու փորձին եւ էլի մանր-մունր ճղճիմ հարցեր (ոնց որ նրա եղբայր Գագիկ Աբրահամյանը չէր կարող ինքնուրույն պատգամավոր ընտրվել՝ առաջին անգա՞մն է ընտրվում, ի՞նչ է, կամ մյուսներից ինչո՞վ է պակաս):

Այո, այստեղ արդեն զայրույթ արթեցի: Եվ արդար զայրույթ: Ես ոչ մի կուսակցության անդամ չեմ: Բայց բոլորն իմն են: Մեր եղբայրներն ու քույրերն են: Այս որտեղի՞ց այսպես իրար ոչնչացնող մոլուցքը՝ ֆիզիկապես, բարոյապես, նյութապես, անգամ եթե գինը լինի պատգամավորի մանդատը:

Ես երջանկություն ունեցա գարնանը, Փարիզում, ներկա լինել ապրիլի 24-ին Կոմիտասի արձանի բացման արարողությանը: Շատ գրվեց ու խոսվեց այդ մասին, բայց ինչքան էլ խոսվի ու գրվի, միչ է, որովհետեւ այժմ եւ բոլորից շատ մենք կարիքն ունենք հոգեկան այն բալասանի, որ կոչվում է հավասարակշռություն՝ այս խեղված հոգեվիճակից դուրս գալու համար: Ինչքան էլ մենք աչխատենք սփյուռքում հեռատեսիլով մեր վիճակը կոկված ցույց տալու, միեւնույն է՝ բնական կարն ավելի է գործում, եւ ողջ հայությունն է ընկճված մեր երկրում տիրող բարոյահոգեբանական իրավիճակից: Եվ ահա այդ ֆոնի վրա, Կոմիտասի արձանին համահավասար, Շառլ Ազնավուրի կողքին Արա Աբրահամյանը կանգնած էր իր համահայկական ծրագրերով, իր հավաս ներշնչող կեցվածքով (ճիշտ Քըրք Քըրքորյանի պես, որը ոչ ոքից ոչ մի ակնկալիք չունի, բացի առաջարկությունից եւ տալուց): Եվ Փարիզի կենտրոնում, Կանադական հրապարակում, Ալիր աչխարհի չորս մեծերի հետ համահավասար Կոմիտասն էր կանգնած, հայկական եկեղեցու բակում, որ ժամանակին հայ մեծ բարերար Մանթաշովն էր կառուցել, կանգնած էին հայերը, պատմական մեր անցյալից վիրավոր, ներկայից անհույս ու հարցական հայացքները մեր մեծ հայերին ուղղած:

Այո, մենք անհատների ազգ ենք:

«Ծնվում են նրանք ճիշտ ժամանակին, բայց ոչ ուշացած»: Սիշտ: Բոլոր դարերում: Ազգը մեր միշտ հարատեւել, շենացել է նման անհատներով: Այժմ Արա Աբրահամյանի ժամանակն է:

Այս օրերին Հայաստանում ընթանում է հայ-ռուսական համատեղ համաժողովը, որը պարզապես մեծ լիցք է տալիս այս երկրին: Այս հարցում եւս մեծ են մեր հայրենակցի՝ Արա Աբրահամյանի ճիգ ու ջանքերը: Նախ, երկիր բերելով Ռուսաստանի ռուս եւ հայ գործարարներին, համատեղ ու գործարար կապեր ստեղծելը հարցի նյութական կողմն է, բարոյականն առավել է:

Ես հարցին նայում եմ մի միչ սահյանավարի (քանի որ սահյանագետ եմ): Այն, որ շարժման սկզբին ասում էր. «... Ես ցանկանում եմ, որ մեր ռուս եղբոր հետ սեղան նստենք ինչպես հավասարը հավասարի, ոչ որպես...» (Նյու Յորք, «Դրոշակ», 1989 թ.): Թե ի՞նչ շահեկան դիրքերով ենք մենք այժմ նստած մեր ռուս եղբոր հետ, ժամանակը ցույց կտա, եւ գրույցի մեկ այլ թեմա է: Իսկ այժմ մեզ օդի ու ջրի պես անհրաժեշտ է Համահայկական կառույցը ունենալը: Այն կառույցի գաղափարը, որը փայփայում է մեր օրերի մեծ հայերից մեկը՝ Արա Աբրահամյանը: Ես չեմ երկնչում այս բառն ասելուց, որովհետեւ այժմ, առավել քան երբեւէ, մեզ անհրաժեշտ է հոգեկան հավասարակշռություն: Մեզ անհրաժեշտ են մեր հզոր որդիների աջակցությունը (ունենք, չէ՞) եւ նյութապես, եւ բարոյապես:

Ողջ Երեւանը հոգի ու փոշու մեջ կորած է, բայց օրհնյալ է այս վերանորոգման եռուզեռը, ինչպես որ օրհնյալ է Քըրք Քըրքորյանի նման զավակ ունեցող ազգը. քանի տարի երեւանցիներս երազում էինք բարեկարգ մայթեր, ճանապարհներ ունենալ: Ինչպե՞ս չօրհնես ու չհպարտանաս նման զավակով:

Այժմ էլ ահա, մեր օրերի մեծ հայրենակիցը՝ Արա Աբրահամյանը: Եվ նրա անվան ու գործունեության շուրջ որեւէ բացասական ակնարկ անգամ դավաճանություն է ողջ ազգի նկատմամբ:

Հայրենիքը շեն է իր շեն ու հզոր որդիներով:

Այնպես որ, բավական է, հարգելիներս՝ կանգ առեք:

Մի միչ էլ համբերություն... ու նորից հայը վերածնունդ է ապրելու...

Վկա՝ Ֆրանսիայի նման առաջադեմ ու հզոր երկրում Կոմիտասի վեր խոյացող քանդակը եւ նրա առջեւ ողջ հայության առջեւ որդիաբար խոնարհված հայ որդիները՝ Շառլ Ազնավուրը, Արա Աբրահամյանը, շատերը:

ԱՍՏՂԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
«Պանթեոն» բարեգործական միության նախագահ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Անիմն մեղադրանք

Չեմ պատկերացնում, եւ ինձ ճանաչողները նույնպես, իմանալով իմ խառնվածքը, թե երբեւէ ես կարող եմ երդմնազանց լինել, եթե իրոք երդում եմ տվել:

Զարմանալի է, որ ՍԴՀԿ ղեկավար Ջորջ Հակոբյանը փորձում է ինձ մեղադրել երդմնազանցության մեջ: Գուցե նա կարող է մտաբերել կամ կոնկրետ հիշել, թե երբ եմ ես երդվել ՍԴ Հնչակյան կուսակցության շարքերն ընդունվելու համար, ո՞ր օրը եւ ինչպե՞ս եմ ստացել կուսակցության անդամության վկայականը: Կարող եմ ասել, թե երբ եմ ընդունվել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության շարքերը, թե ինչպես աջ ձեռքս բարձրացնելով արտասանել եմ երդման տեքստը: Իրոք, հուզմունքից պահ էր: Պարոն Հակոբյանը եթե լավ հիշողություն ունի, ապա պետք է վերհիշի ՍԴ Հնչակյան կուսակցության վերջին համագումարը Գիտությունների ազգային ակադեմիայի դահլիճում, երբ տխրահռչակ Եղիա Նաճարյանը կուսակցությանը տանելով վախճանի ճանապարհով, ստիպված հրաժարվեց այն ղեկավարելուց: Ինձ, որպես պատմաբանի եւ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրենի, հրավիրել էին մասնակցելու եւ ելույթ ունենալու այդ համագումարում: Սիրով ընդունեցի այդ հրավերը: Անկեղծ ասած, ես մեծ ակնածանքով եմ վերաբերվում հայրենի չորս ավանդական, ավելի ճիշտ՝ դասական կուսակցություններին: Դրանք ազգային քաղաքական արժեքներ են, որոնք պետք է գոյատեւեն: Ինչպե՞ս կարելի է ուրանալ հնչակյանների ազգապահպան գործունեությունը, հնչակյան քսան գործիչների կախաղանները, մեր ժողովրդի կյանքում հանուն ազատության եւ անկախության խաղացած նրանց դերը:

Համագումարում ելույթ ունենալուց հետո, որը Հնչակյան կուսակցության անդամներն ընդունեցին մեծ ջերմությամբ, ինձ դիմեցին Հնչակյան կենտրոնի ներկայացուցիչները՝ համագործակցելու իրենց հետ: Ես որեւէ սկզբունքային կազմակերպության անդամ չդարձա, որեւէ ժողովում կամ հավաքում ինձ չտվեցին անդամության խիստ պատվավոր վկայականը: Սփյուռքում գտնվող կուսակցության կենտրոնի ղեկավարությունը գտնում էր, որ ես կարող էի օգտակար լինել կուսակցության շարքերում: Կուսակցության կենտրոնական վարչության փոխատենապետը (որի նստավայրը Լոնդոնում է) երեւանում ինձ առանց երրորդ մարդու ներկայության հանձնեց լրացված անդամատոմս եւ պաշտոնապես հայտարարեց, որ կուսակցության ղեկավարությունը մտադիր է (գաղտնիք չէ) Հայաստանում կուսակցության ղեկավարությանն առընթեր ստեղծել քաղաքական խորհուրդ եւ ինձ տեսնել որպես խորհրդի նախագահի: Ես ընդամենը մեկ անգամ եմ մասնակցել կուսակցության ղեկավար մարմնի նիստին եւ մի քանի անգամ ելույթ ունեցել՝ հանդես գալով լուրջ դիտողություններով, որոնք սվիններով ընդունեցին ղեկավարները: Նիստը չավարտված դուրս եկա գրասենյակից եւ այլեւս այդտեղ ոտք չդրեցի: Հաջորդ օրը (երկու տարի առաջ էր) կուսակցության անդամներից մեկին հանձնեցի վկայականը եւ խնդրեցի տալ պրն Ջ. Հակոբյանին: Հայրենիք-սփյուռք երկրորդ վեհաժողովի մասնակից, Երեւան ժամանած ՍԴ հնչակյան կուսակցության ատենապետը հանդիպեց ինձ եւ կրկին առաջարկեց դառնալ կուսակցության անդամ, անկեղծորեն ասելով, որ հույսեր են կապում ինձ հետ: Ես կուսակցության ատենապետին տեղյակ պահեցի իմ ռամկավար լինելու մասին:

Բազմիցս, ինչպես մամուլով, այնպես էլ հեռուստատեսությամբ հայտարարել եմ, թե ինչու եմ ընդունվել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության շարքերը եւ ինչ առաքելություն ունեմ: Ցավում եմ, որ պրն Ջ. Հակոբյանը, հանդես գալով միայնակ, քաղաքելով դաշինքների ծալքերի մեջ, մոռանում է սեփական կուսակցության ծանր վիճակը, դրանով իսկ վտանգելով կուսակցության գոյությունը:

Հարգելի Ջ. Հակոբյան, կեղծ հայտարարության փոխարեն փրկեք կուսակցությունը կործանումից: Այդ կուսակցությունը պետք է գոյատեւի: Շատ ժողովուրդներ կերազեին ունենալ եւ պահպանել նման կառույցներ:

ԼԱՎՐԵՆՏԻ ԲԱԲՄԵՂՅԱՆ
ՀՈԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ

«Կարեւորը՝ ձայները հաշվեն այնպես, ինչպես կա»

Երկու օրից քաղաքական լարված մթնոլորտը որոշակիորեն կլիցքաթափվի, քարոզարշավային 30-օրյա մարաթոնը կարդյունավորվի մայիսի 25-ին ընտրողների մասնակցության աչքի ներքո: Բացահայտ է, որ նախագահական ընտրությունների համեմատությամբ Ազ ընտրությունների նկատմամբ ազգաբնակչության հետաքրքրությունը նվազած է. կարեւորություն չտալու պատճառո՞վ է, հոգնածությունից, թե՞ վստահության պակասից, յուրաքանչյուրն ինքը գիտի:

Քարոզարշավի ընթացքում կիրառած մեթոդների, թեկնածուի եւ ընտրողի, մրցակից թեկնածուների մասին զրուցեցինք թիվ 15 ընտրատարածքում պատգամավորական թեկնածու առաջադրված ՀՈԱԿ վարչության անդամ, Կենտրոն համայնքի «Այգեստան» շրջանակի ատենապետ **Արմեն Ստեփանյանի** հետ:

Ըստ Արմեն Ստեփանյանի, այս ընտրատարածքում քարոզարշավն ընթանում է հանգիստ, բնականոն ձեւով: «Քարոզարշավը հիմնականում իրականացնում եմ ռադիո եւ հեռուստաթերային հաղորդում-հարցազրույցներով, ինչպես նաեւ ունենում եմ հանդիպումներ որոշ թաղամասերում: Հանդիպումները կառուցում եմ իմ գաղափարներին եւ ծրագրերին ընտրողներին ծանոթացնելու սկզբունքով: ՀՈԱԿ-ի գաղափարների ընդունողն եմ ու դրա կրողներից մեկը եւ քարոզչությունը տանում եմ այս ուղղությամբ: Որպես մշակույթի մարդ, առավել ուշադրություն եմ դարձնելու մշակույթի, կրթության եւ սպորտի հետ կապված խնդիրներին: Հաջողության դեպքում խորհրդարանական մեր ֆրակցիայով, օգտագործելով Ազ-ում ունեցած լծակները, կնպաստեմ օրենսդրական այնպիսի դաշտ առաջացնել, որ նպաստավոր պայմաններ ստեղծվեն կրթության եւ մշակույթի հետագա զարգացման համար»:

Խոսքումները, կարգախոսները համարում է ընտրությունների պարտադիր հատկանիշներ, սակայն ինքը դրանք չի կիրառում, գտնելով, որ սովորաբար չիրականացվող եւ կեղծ խոստումներն արժեզրկվում են: Եվ առհասարակ մարդկանց հետ հարաբերություններում, հանդիպումներում աշխատում է անկեղծ թթնոլորտ ստեղծել եւ խոսել քաղաքական ծրագրերից, որը վստահություն է առաջացնում: «Դժվարը քարոզարշավի սկիզբն էր, երբ մարդկանց ես ներկայանում, փորձում հաղորդակցվել: Միակ պրոբլեմն այն էր, որ հանեցի իմ պաստառները, եւ տարածվեց, թե Արմեն Ստեփանյանը հանել է իր թեկնածությունը: 10-15 օր պահանջվեց, բացատրելու, որ թյուրիմացություն է տեղի ունեցածը»:

Մրցակից թեկնածուների մեջ այս ընտրատարածքում հարաբերությունները քաղաքակիրթ մակարդակի վրա են: Այսպես, ՀՅԴ ներկայացուցիչը եւ ԱՀՄ-ի թեկնածուն հանել են իրենց թեկնածությունները: Վերջինս՝ Արմեն Ստեփանյանի օգտին՝ հիմնվելով գաղափարական եւ մշակութային արժեքային համակարգի ընդհանրությունների վրա: Համերաշխության այս դրսեւորումը տարբեր խմբավորումների միջեւ Արմեն Ստեփանյանը շատ է կարեւորում. «Սա ցույց է տալիս նրանց քաղաքական հասունության աստիճանը»: Կենտրոն համայնքի բնակչության շրջանում կատարվում է նաեւ քարոզչություն ՀՈԱԿ-ի ծրագրերին, պլատֆորմին ծանոթացնելու ուղղությամբ: Լուսաբանվում են ծրագրի դրույթները, պարզաբանվում նպատակները, ծանոթացվում կուսակցության անցած ուղուն, փակցվել են պաստառներ, բաժանվել 10.000-ից ավելի կուսակցական բուկլետներ:

Իր մրցակից-թեկնածուների քարոզարշավի ընթացքը Արմեն Ստեփանյանը համարում է նորմալ: Հիմնականները երկուսն են՝ Խաչատուր Սուքիասյանը եւ Կարլոս Դազարյանը: Որեւէ տհաճ միջադեպ առայժմ չի եղել: «Ավելորդ ամբիցիաներ չունեմ եւ եթե չընտրվեմ, չի նշանակում, որ արդար չէ: Կարծում եմ, որ լուրջ քաղաքական գործիչն անձնական խնդիրների համար չէ, որ պայքարում է, մենք բոլորս պետություն ստեղծելու, զարգացնելու մտահոգությամբ ենք քաղաքական դաշտ մտնում: Մտահոգությունս միայն հանձնաժողովների հետ է կապված: Արդեն նշմարվում են կասկածելի այնպիսի ուրվագծեր, որ առանձնապես վստահություն չեն ներշնչում: Իմ բնույթով լավատես եմ, եւ կարծում եմ, որ քաղաքի կենտրոնում գոնե պետք է հնարավորին չափ արդար ընտրություններ անցկացվեն: Անկախ նրանից՝ խոստումներով, թե ընտրակաշառքով են ձայներ ստացել, ինչ ճանապարհով են դրանք վաստակել, պետք է ընտրվի առավելագույն ձայներ հավաքողը: Այսինքն՝ խնդիրը, որ հանձնաժողովները չկեղծեն, հաշվեն այնպես, ինչպես կա»:

Ընտրող բնակչության հիմնական մտահոգությունն էլ հենց այս հանգամանքն է: Այս պարագայում ի՞նչ էական են ընթացքը, մեթոդները, ճանապարհները, ծրագրերն ու գաղափարները, վերջապես մարդկանց ձայները, երբ գրչի մեկ հարվածով իբրեւ տեր կարող է կարգվել կեղծիքը:

ՄԵԼՈՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Սաուդյան Արաբիայում եւ Իսրայելում կատարվող ահաբեկչությունները կասկածի տակ են դնում ամերիկյան ծրագրերի իրագործումը

Մայիսի 16-ին «Ազգն» անդրադառնալով ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդի եւ պետքարտուղար Քոլին Փաուելի Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի երկրներում կատարած շրջայցերին, կարծիք էր հայտնել, որ Իրաքի վերակազմավորման ամերիկյան նախաձեռնությունը զուգորդվում է պաղեստինա-իսրայելական խաղաղ կարգավորման համանուն նախաձեռնությանը: Վերակազմավորումը ենթադրում է Իրաքի վերածումը դաշնության՝ բաղկացած 4 դաշնային սուբյեկտներից, ինչպես նաեւ երկրի տարածքում ամերիկյան 4 ռազմաբազաների տեղակայումը: Դրանցից գլխավորը նախատեսվում է ստեղծել մեծապես Իրանի վերահսկողության տակ գտնվող Հյուսիսային Իրաքում, որպեսզի հնարավոր լինի Սիրիային եւ Իրանին ռազմական սպառնալիքի տակ պահել, իսկ Թուրքիային՝ զսպաբաքիկ հագցնել:

Իրաքի տարածքում 4 ռազմաբազաների տեղակայումը, ինչ խոսք, տարածաշրջանում աննախադեպ ուժեղացնում է Իսրայելի դիրքերը: Նրա առջեւ բացվում են ինչպես տարածաշրջանային գերիշխանության, այնպես էլ այդ գերիշխանությունն ամերիկյան ռազմական ներկայությամբ համադրելու լայն հեռանկարներ: Այս պայմաններում ինքնաբերաբար չեզոքանում են Իսրայելի ազգային անվտանգության այսպես կոչված սպառնալիքները, եւ նա ծերբազատվում է այդ առումով Թուրքիայի աջակցությանն ապավինելու պարտադրանքից:

Քանի որ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում ԱՄՆ-ի համար Թուրքիայի նշանակությունն անմիջականորեն պայմանավորված է նրա Իսրայելի անվտանգությանը բերած նպաստով, ուստի սպառնալիքների չեզոքացումն ինքնաբերաբար հանգեցնում է ամերիկյան տարածաշրջանային քաղաքականության մեջ թուրքերի դերի նվազեցմանը:

Թվում է, թե դերի նվազեցումն ակնառու կդառնա, եթե պաղեստինա-իսրայելական հակամարտությունը վերջնական լուծում գտնի: Լուծումը ենթադրում է Իսրայելի շահերին համապատասխանություն, ուրեմն դա պետք է պարտադրվի պաղեստինյան կողմին: Հատկապես այն դեպքում, երբ Պաղեստինը, որ արաբական պետությունների աջակցությունից արդեն զուրկ է, հակահրեական պատերազմի ավարտին կանգնեց կատաստրոֆիկ մեկուսացման վտանգի առջեւ:

Այլ կերպ՝ տարածաշրջանում ստեղծված միջազգային իրադրությունը պաղեստինցիներին լուծում պարտադրելու համար ավելի քան նպաստավոր է: Ահա թե ինչու Պենտագոնն Իրաքի վերակառուցումը պայմանավորում է պաղեստինա-իսրայելական հակամարտության խաղաղ կարգավորման Իսրայելի նկրտումներով, իսկ պետքարտուղարությունը շրջանառության մեջ է դնում այդ նկրտումներից բխող «ուղեգծի» ծրագիրը:

«Ուղեգիծը» Մերձավոր Արեւելքում կատարած շրջայցի ընթացքում տարածաշրջանի երկրների ուշադրությանն է ներկայացրել պետքարտուղար Փաուելը եւ ստացել վերջիններիս լուռ համաձայնությունը: Դրա մանրամասները հայտնի չեն: Պարզապես գիտենք, որ ծրագրով նախատեսվում է մինչեւ 2005 թ. ավարտել պաղեստինյան պետության ձեւավորումը, եւ Պաղեստինի կառավարման համակարգից Ազգային ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթի լիարժեք օտարումը:

Փաուելը Երուսաղեմում, հանդիպելով Պաղեստինի առաջին վարչապետ Մահմուդ Աբբասին, կտրականապես մերժեց Արաֆաթի հետ հանդիպումը՝ թերեւս դրանով էլ նրա օտարման սկիզբը դրեց: Ավելին՝ մայիսի 17-ին Աբբասի հետ հանդիպեց նաեւ Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը: Մինչ այդ հանդիպումը հաշտության հույսեր էր ներշնչում քաղաքական դիտորդներին, դրա նախօրյակին հանկարծ հրաժարական տվեց Իսրայելի բանակցություններում պաղեստինցիների գլխավոր բանագնաց Սայեդ Էրակաթը: Իսկ դրան հաջորդող 3 օրերին պաղեստինցի մահապարտներն Իսրայելում դիմեցին հարձակման 6 ինքնապան գործողությունների:

Որքան էլ այդ գործողություններից 2-ը ձախողվի, այնուամենայնիվ, դրանց իրականացումը ցույց տվեց Իսրայելի՝ ԱՄՆ-ով միջնորդավորված պարտադրանքի անընդունելիությունը Պաղեստինի համար: Ի պատասխան մահապարտների՝ իսրայելական բանակը շրջափակեց պաղեստինյան տարածքները: Եթե Պաղեստինյան ազգային ինքնավարության տարածքը ենթարկվի Իսրայելի լայնամասշտաբ ռազմական գործողություններին, ապա միանգամայն կասկածի տակ կդրվի «ուղեգծի» ծրագրի իրագործման նպատակահարմարությունը:

Ինչ վերաբերում է Իրաքի օրինակով տարածաշրջանի երկրների վարչականորեն վերակառուցման ամերիկյան ծրագրին, ապա դրա նպատակահարմարությունն էլ կասկածի տակ դրեց էր Ռիադում Փաուելի այցի նախօրյակին կատարված ահաբեկչական խոշոր գործողությունն ու դրա հետեւանքով լարվածության սրումը ԱՄՆ-Սաուդյան Արաբիա հարաբերություններում: Փոխադարձ մեղադրանքները հիմք են տալիս ենթադրելու, որ լարվածության սրումը զարգանալու միտում ունի: Սաուդյան Արաբիայում ԱՄՆ-ի ներկայացուցչությունների թեկուզ ժամանակավորապես փակումը հաստատում է ենթադրությունները:

Հարցը, սակայն, ԱՄՆ-ի համար սոսկ «ուղեգիծը» չէ, ոչ էլ Սաուդյան Արաբիան, այլեւ Աֆղանստանում թալիբների եւ «Ալ Ղաիդայի» հետզհետե ակտիվացումն ու Իրաքում ամերիկյան ներկայությանն իրաքյան ժողովրդի բուռն հակազդեցությունը: Այս ամենի հետեւանքով ԱՄՆ-ը հազիվ թե հրաժարվի «ուղեգծից», առավել եւս Իրաքի վերակազմավորման ծրագրերից: Բայց եւ այնպես, նա ստիպված կլինի թուլացնել Սիրիայի եւ Իրանի վրա գործադրվող ճնշումները:

Որքան էլ «ուղեգծի» իրագործումն ԱՄՆ-ի միջնարեւելյան քաղաքականության մեջ հանգեցնի Թուրքիայի դերի նվազեցմանը, ինչի հետեւանքով անխուսափելիորեն կթուլանան նաեւ նրա դիրքերը տարածաշրջանում, այնուամենայնիվ, իրագործման պարագայում ընդլայնվելու են Սիրիային եւ Իրանին սպառնալու ԱՄՆ-ի հնարավորությունները: Մինչդեռ այս երկրները, հակառակ Թուրքիայի, Հայաստանի դաշնակիցներն են:

ՀԱԿՈԲ ՉԱԲԲՈՏԱՆ

ԱՄՆ գլխավոր դատախազը 1998 թ. փրկել է բեն Լադենին

Հետաքննությունների դաշնային բյուրոն (ՀՊԲ) 1998 թ. արդեն պատրաստ է եղել բռնելու Ուսամա բեն Լադենին: ABC հեռուստաընկերության հաղորդման համաձայն, ՀՊԲ-ն մտադիր էր նրա ձերբակալման մանրակրկիտ գործողություն, որն այդպես էլ մնաց անկատար:

ABC հեռուստաընկերության խորհրդատու, ՀՊԲ նախկին հատուկ գործակալ Ջեկ Քլունանը լրագրողներին պատմել է չկայացած գործողության որոշ մանրամասնություններ:

1996 թ. ԿՀՎ-ի եւ ՀՊԲ-ի մի խումբ աշխատակիցներ տեղափոխվել են Ալեքսանդրիայում ամերիկյան հատուկ ծառայությունների գաղտնի գրասենյակի տրամադրության տակ, որը դարձել է Alex Station ծածկանունը կրող գործողության հրամանատարական կենտրոնը:

Գրեթե երկու տարի հավաքվում էին հետախուզական տեղեկություններ ու փաստեր, որոնք կարող էին դատարանում օգտագործվել բեն Լադենի ձերբակալությունից հետո: ՀՊԲ-ին եւ ԿՀՎ-ին հենց այդ ժամանակ են հայտնի դարձել «Ալ Ղաիդայի» կառուցվածքը եւ դրա առաջնորդի իրական դերը:

Բեն Լադենի ձերբակալման գործողությունը պետք է իրականացվեր Ղանդահարում (Աֆղանստան): «Մենք հավաստի տեղեկություններ ունեինք նրա գտնվելու վայրի մասին, գիտեինք նույնիսկ տունը», ընդգծել է Ջեկ Քլունանը:

Տեխասի անապատային վայրերում մշակվում էին գործողության տարբերակներ: Նախատեսվում էր հարձակումն իրականացնել Ուզբեկստանի տարածքից: ՀՊԲ գործակալները բեն Լադենին ներկայացնելու էին պաշտոնական որոշում նրա ձերբակալման վերաբերյալ:

Սակայն վերջին պահին, երբ ծրագիրն արդեն ուղարկված էր վարչակազմի հաստատմանը, ԱՄՆ գլխավոր դատախազ Ջենեթ Ռինոն արգելել էր գործողության իրականացումը: Պաշտոնապես դա բացատրվել էր ամերիկյան հատուկ ջոկատների գործողությունների հետեւանքով Ղանդահարի խաղաղ բնակչության մեջ հնարավոր զոհեր թույլ չտալու ցանկությամբ:

Ինքը՝ Ջենեթ Ռինոն, առայժմ հրաժարվում է որեւէ մեկնաբանություն անել այս կապակցությամբ:

Պ. Ք.

ԱՂԵՏ

Ալժիրում երկրաշարժից հարյուրավոր մարդիկ են զոհվել

Ալժիրի պետական ռադիոյի հաղորդումների համաձայն, չորեքշաբթի երեկոյան ուժեղ երկրաշարժ է տեղի ունեցել այդ երկրում: Ռիխտերի սանդղակով 6,7 բալ ուժգնության երկրաշարժի էպիկենտրոնը, ըստ Ֆրանսպրեսի, եղել է մայրաքաղաք Ալժիրից 70 կմ արեւելք ընկած Թենիա քաղաքի մոտակայքում:

Երեկ Ասոշիեյթեդ պրեսի հաղորդած տվյալների համաձայն, զոհվել է 800 մարդ, վիրավորների թիվը 5000 է: Սակայն այդ թվերը վերջնական չեն, քանի որ քանդված շենքերի փլատակներում փրկարարական աշխատանքները շարունակվում են:

Ցնցումներն զգացվել են մայրաքաղաք Ալժիրում, Կոնստանտինա քաղաքում եւ այլուր: Մի շարք բնակավայրերում խուճապ է տիրում: Ըստ Ֆրանսպրեսի, Ալժիրում, Բումերդեսում եւ այլ քաղաքներում հազարավոր մարդիկ գիշերել են դրսում: Մայրաքաղաքի գրեթե բոլոր շենքերի վրա ճաքեր են հայտնվել: Ամենից շատ զոհեր (մոտ 300) արձանագրվել են մայրաքաղաքից 50 կմ արեւելք ընկած Բումերդեսի նահանգում: Ալժիրի նահանգում մոտ 200 մարդ է զոհվել:

Նախագահ Աբդելազիզ Բուտեֆլիկան երեկ մեկնել է Բումերդեսի նահանգ՝ վիճակին տեղում ծանոթանալու: Բումերդես քաղաքում փլուզվել է հիվանդանոցի շենքը: Ալժիրում մասնակիորեն ավերվել է Ռուսաստանի դեսպանատունը: Աշխատակիցները չեն տուժել:

Վարչապետ Ահմեդ Աբու Յահյան սկսել է գլխավորել փրկարարական աշխատանքների հանձնախումբը: Կառավարությունն ստեղծել է ճգնաժամային շտաբ: Ներքին գործերի նախարար Յազիդ Զերհունին բնակչությանը կոչ է արել արյուն տալ ծանր վիրավորների համար:

Ալժիրը գտնվում է սեյսմիկ բարձր ակտիվության գոտում: 1980 թ. տեղի ունեցած 7,7 բալանոց երկրաշարժից այնտեղ 5000-ից ավելի մարդ էր զոհվել:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿ

Անսովոր թռիչքորդի զոհերի թիվը՝ 666, վիրակվածներինը՝ 7956

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության երեկ տարածած տվյալների համաձայն, աշխարհում անսովոր թռիչքորդից արդեն մահացել է 666 մարդ, արձանագրվել է հիվանդության 7956 դեպք: Ամենամեծ թվով հիվանդներ (7387) կան Չինաստանում, որտեղ առաջին անգամ բացահայտվել է տվյալ հիվանդությունը:

Սինգապուրում արձանագրվել է հիվանդության 206 դեպք, Կանադայում՝ 140, ԱՄՆ-ում՝ 66, Վիետնամում՝ 63, Ֆիլիպիններում՝ 12, Իտալիայում, Գերմանիայում, Մոնղոլիայում՝ 9-ական, Թաիլանդում՝ 8, Ֆրանսիայում եւ Մալայզիայում՝ 7-ական, Ավստրալիայում՝ 6, Մեծ Բրիտանիայում՝ 4, Շվեդիայում, Հարավային Կորեայում, Հնդկաստանում՝ 3-ական, Բրազիլիայում եւ Ինդոնեզիայում՝ 2-ական դեպք:

Ռումինիայում, Կոլումբիայում, Քուվեյթում, Իռլանդիայում, Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում, Իսլանդիայում, Շվեյցարիայում, Բուլղարիայում, Նոր Զելանդիայում եւ Ֆինլանդիայում արձանագրվել է հիվանդության 1 դեպք:

Անսովոր թռիչքորդի վիրուսից մինչեւ օրս մահացած անձանց թիվը հասել է 666-ի. ՉԺՀ՝ 603, Կանադա՝ 23, Սինգապուր՝ 28, Վիետնամ՝ 5, Թաիլանդ՝ 2, Ֆիլիպիններ՝ 2, Մալայզիա՝ 2, ՀԱՀ՝ 1 մարդ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Ժնեւում 192 երկրներ ընդունել են հակածխախոտային միջազգագիր

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության անդամ 192 պետությունների ներկայացուցիչները մայիսի 21-ին Ժնեւում միահամուռ ընդունել են հակածխախոտային միջազգագիր: Կազմակերպության ղեկավար Գրու Հառլեմ Բրունտլանդը փաստաթուղթն անվանել է «պատմական»: Նրա խոսքերով, ամեն ինչ գործի է դրվում «միլիարդավոր կյանքեր փրկելու եւ գալիք սերունդների առողջությունը պահպանելու համար»:

ԱՀԿ տվյալների համաձայն, աշխարհում ծխախոտի հետեւանքներից տարեկան մոտ 5 մլն մարդ է մահանում: 2020 թ. այդ թիվը կարող է կրկնապատկվել, եթե Ժնեւում ընդունված փաստաթուղթը ժամանակին չկենսագործվի: Եթե արդյունաբերապես զարգացած որոշ երկրներում ծխախոտի օգտագործումը եւ նիկոտինային թունավորումը նահանջ են արձանագրում, ապա նոր զարգացող պետություններում երիտասարդներն սկսել են ավելի շատ ծխել:

Միջազգագիրը վավերացնող երկրները պարտավոր են դրա կիրարկմանը հաջորդող 5 տարվա ընթացքում սահմանափակել ծխախոտի գովազդումը, միջոցներ ձեռնարկել շենքերում օդի մաքրությունն ապահովելու նպատակով եւ խստացնել ծխախոտի մաքսանենգության վերացմանն ուղղված օրենսդրությունը:

Հանրության առողջության վերաբերյալ ընդունված առաջին միջազգագրի կենսագործումը կախված է պետությունների բարի կամքից: Վերջին 4 տարիների լարված բանակցությունների շնորհիվ ընդունված փաստաթուղթը գործադիր ուժ կունենա առնվազն 40 երկրի վավերացումից հետո: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 տարվա ընթացքում ծխախոտի յուրաքանչյուր տուփի վրա «խոշոր եւ ընթեռնելի տառերով» պետք է առողջապահական նախազգուշացում արվի, որը գրավելու է երեսակողմերի 30-50 տոկոսը: Ծխախոտ չի վաճառվի 18 տարին չլրացած անձանց: Սակայն միջազգագիրը որեւէ պատժամիջոց չի սահմանում կարգը խախտողների համար: Պետությունները դա պետք է իրենք որոշեն եւ մտցնեն օրենսդրությունների մեջ:

Եվրամիության 15 երկրները (Գերմանիան՝ վերապահումներով) արդեն պատրաստակամություն են հայտնել վավերացնելու միջազգագիրը: Նույնպիսի դիրք են բռնել Հնդկաստանը, Զամբիան եւ այլ պետություններ: Վարանումներից հետո ԱՄՆ-ը եւս համաձայնել է լիովին արգելել ծխախոտի գովազդումը՝ «յուրաքանչյուր պետության սահմանադրության հարգման» պայմանով, ինչը փաստաթղթի փոքր-ինչ ազատ մեկնաբանման հնարավորություն է տալիս:

Փոխարենն ամերիկացիների պահանջով փաստաթուղթը խստացնում է պայքարը ծխախոտի մաքսանենգության դեմ: ԱՀԿ խոսնակ Էլեն Գրինը պարզաբանում է, որ այսուհետեւ ծխախոտի տուփերը պատրաստվելու են «ըստ հատուկ համակարգի, որը թույլ կտա պարզել պատրաստման եւ տարանցման վայրերը, ինչպես նաեւ հավանական հարկատուին»:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Մշակութային ներուժի ընձեռած հնարավորություններ

Նկարիչների միությունը, դիմակայելով այսօրվա շատ դժվարությունների, ոչ միայն կարողանում է պահպանվել, այլեւ ակտիվ գործունեություն ծավալել, բազում ցուցահանդեսներ եւ միջոցառումներ կազմակերպել: Այս աշխատանքներում մեծ է նկարիչների միության նախագահի՝ Կարեն Աղամյանի ջանքերը: Նկարիչ, դիզայներ, 100-ից ավելի հանրապետական, համամիութենական, միջազգային ցուցահանդեսների մասնակից, միջազգային տարբեր մրցանակների դափնեկիր, 1978-ից սկսած կատարել է 11 համաշխարհային ցուցահանդեսներում Հայաստանի տաղավարների դիզայնը եւ ձեւավորումը, տուրջ 33 տարի դասավանդում է գեղարվեստի ակադեմիայի դիզայնի բաժնում, պրոֆեսոր է, արդեն 5-րդ տարին նկարիչների միության նախագահն է: Կարեն Աղամյանը ՀՌԱԿ համամասնական ընտրակարգով մասնակցում է ԱԺ ընտրություններին:

- Պրն Աղամյան, ինչպե՞ս եք պատկերացնում մշակույթ եւ քաղաքականություն հարաբերությունները:

- Սկսած հնագույն ժամանակներից բոլոր երկրներում իշխանությունները ստեղծել են պետական համաոլասասխան կառույցներ իրենց գաղափարախոսությունը պահպանել-ամրապնդելու համար, այս խնդրում մշակույթն ունեցել է գուցե աննկատ, բայց շատ կարեւոր դեր, եւ որեւէ իշխանություն առանց դրա չի կարող կայացված համարվել: Համաշխարհային լավագույն մշակութային արժեքներն ըստ էության ստեղծվել են իշխանության հովանավորչությամբ եւ պատվերով:

- Այս դեպքում գաղափարական պարտադրանքը ստեղծագործողի ազատության վրա չի՞ ներազդում արդյոք:

- Իսկ ո՞վ ասաց, թե Միքելանջելոն, Վելասկեսը կամ ուրիշները ստեղծագործել են ազատ վիճակում: Պատմության մեջ սկսած հելլենիստականից ու ավելի վաղ որեւէ շրջանում ստեղծված մշակութային բարձրագույն արժեքները (եգիպտական բուրգեր, սֆինքս, թե մեկ այլ բան) եղել են պատվերներ՝ ուղղված որոշակի գաղափարախոսության իրականացմանը, կրոնական թե քաղաքական, միեւնույն է: Ոչ վաղ անցյալում ինքս աշխատել եմ նման ժամանակներում եւ գիտեմ ինչպես էր օգտագործում խորհրդային իշխանությունն իր երկրի մշակութային ներուժը, որի արդյունքում ստեղծվում էին մշակութային արժեքավոր գործեր, ինչն այսօր չի արվում: Զարմանալի է, թե ինչու մեր իշխանությունները չեն տեսնում այն հնարավորությունը, որ կարող է տալ մշակույթը:

- Ինչպե՞ս եք վերաբերում այսօրվա հայ հասարակական եւ քաղաքական կյանքում տեղի ունեցող երեւույթներին:

- 2-3 միլիոնանոց բնակչությամբ երկրում այսքան կուսակցությունների եւ կազմակերպությունների առկայությունը պառակտման, քայքայման գործընթաց է նշանակում: Երբեմն մտածում ես, թե ծրագրված քաղաքականություն է իրականացվում, եւ մենք դեռ չենք հասկանում, որ աղրում եւ գործում ենք ոչ ի նպաստ մեր ազգի բարօրության:

- Կուսակցությունների այս առատության պայմաններում անդամագրվել եք ՀՌԱԿ-ին, ինչո՞ւ:

- Մեզ համար 4-5 կուսակցությունների գոյությունն արդարացված է՝ հաշվի առնելով ազգային մեր որոշ հատկություններ եւ խայտաբղետություններ: Ինչո՞ւ ՀՌԱԿ: Որովհետեւ բոլորից ավելի ավանդույթ ունեցող եւ պահպանող կուսակցություններից մեկն է, որն ունի ավելի հստակ, քան մյուսները, մշակութային ուղղվածություն: Սրա լավագույն վկայությունը Թեթեյան մշակութային միության գործունեությունն է: Այս միության ներքո բազում անելիքներ կան եւ այսօր Հայաստանում նրա հնարավորությունները չեն օգտագործվում, երբ միությունն ունեցել է փայլուն անցյալ եւ այժմ գործում է սփյուռքում, այսօր Հայաստանում ինչ-ինչ առումներով կորցրել է իր դերը: Շատ ուրախ կլինեմ իմ մասնակցությամբ դեր ունենալ Հայաստանում Թեթեյան մշակութային միության ավանդույթները վերականգնելու աշխատանքներում: Այս պարագայում, երբ իշխանությունները, մեղմ ասած, չեն կարողանում մշակույթին հաստատել բավարար ուշադրություն, նման մշակութային միությունների դերը պետք է ավելի բարձրանա: Նկարիչների միության այսօրվա ակտիվությունը եւս դրանով է բացատրվում:

- Օրենսդրական ինչպիսի՞ փոփոխություններ եք ակնկալում նորընտիր Ազգային ժողովից՝ կրթամշակութային ծիշտ քաղաքականություն իրականացնելու համար: Ընտրվելու դեպքում ի՞նչ ծրագրեր ունեք:

- 33 տարվա դասախոսական աշխատանքի փորձ ունեմ գեղարվեստի ակադեմիայում եւ այս ոլորտում մեծ թերություններ եմ տեսնում: Նախ եւ առաջ սահմանափակել է պետք այսքան բուհերի քանակը: Բուհը կարծես դառնում է բանակից խուսափողների ջանքերը լեգալացնող հաստատություն, արդյունքում ոչ որակյալ մասնագետ ենք ունենում, ոչ զինվորական:

Կարծում եմ, պետք է առանձին կարգավիճակ եւ արտոնություններ տալ մի շարք ստեղծագործական միությունների: Նման փորձ ԱՊՀ շատ երկրներում արվել է արդեն: Մերձբալթյան երկրներում երկու տարի առաջ ընդունվեց օրենք, ըստ որի ալկոհոլի եւ ծխախոտի բիզնեսով զբաղվող ֆիրմաները տարեկան եկամտի 2 տոկոսը պարտավոր են մուծել մշակույթի հատուկ ֆոնդին:

Հարկային դաշտում եւս լուրջ փոփոխությունների անհրաժեշտություն կա: Այս ոլորտում նույնպես հստակություն չկա, եւ օրենքների ոչ ճիշտ մեկնաբանությունը փաստորեն խոչընդոտում է հայ կերպարվեստի զարգացմանն ու վնաս հասցնում յուրաքանչյուր նկարչի՝ անհատապես: Նման հարցերը մշտապես իմ ուշադրության կենտրոնում են, անկախ ընտրությունների արդյունքից:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Ռոզա Պետրոսյան. «Գրիգոր Լուսավորիչ եւ Տրդատ արքա»

Արդի հայ գրականագիտությունն այդպես էլ չի հավակնում իր հայացքի մեջ առնել գրականության ընդհանուր տիրույթը եւ տեսություններ է համակարգում, այսպես կոչված, «առաջին ջութակի» (միանգամայն պայմանական) գրողների ստեղծագործական փորձի յուրացմամբ: Չի գիտակցվում, որ գեղարվեստական գործունեություն կոչված երեւույթն այժմ գրեթե սահմաններ չի ճանաչում եւ շատ հաճախ նորահայտ անուններն այնպիսի անակնկալներ են մատուցում, որոնք էական արժեքներ են ներդնում մտավոր-գրական շարժման առաջընթացում:

Ռոզա Պետրոսյանի պարագայում, իհարկե, անակնկալն անսպասելի չէ, քանզի նա ճանաչված անուն է, անցել է ստեղծագործական արգասավոր ուղի եւ իր հուշն է թողել վերջին տասնամյակների գրական-գեղարվեստական կյանքում: Անակնկալը թերեւս վիպերգի ժանրային ընտրությունն է, որ կարծես ի հայտ է բերում վերածննդի որոշ նախանշաններ:

«Գրիգոր Լուսավորիչ եւ Տրդատ արքա» վիպերգը հայոց դարձի գեղարվեստական պատումի մի հետաքրքրական ու ինքնատիպ փորձ է: Հիմք ընդունելով Ագաթանգեղոսի լեգենդը, Ռոզա Պետրոսյանը պատմության սյուժեն ներհյուսել է առասպելի այլաբանությանը եւ ստեղծել պատմության ու բանաստեղծության մի գեղեցիկ ներդաշնակություն, ուր պատումի էպիկական ռիթմը բարմանում է

զգացմունքի հոգեբանական արձագանքներով: Այս տեսակետից հատկապես գրավիչ է տասներեքերորդ դրվագը՝ Կոստանդին-Տրդատ հանդիպումի արքայական եւ անձնական զեղումների ռոմանտիկ պատկերավորությամբ.

Կոստանդինոսը ելավ իր տեղից,/ գնաց, ծունկ իջավ Տրդատի կողքին,/ իսկ Հայրապետը ինքն էլ խիստ հուզված,/ ձեռքերը դրեց իր առջեւ ծնկած/, աշխարհի ահեղ մեծ արքաների/ այրական ամուր, հզոր ուսերին/ եւ օրհնեց նրանց սիրով կաթոգին:

Խոր դրամատիզմով է հագեցած Գրիգոր Լուսավորչի կերպարը, որ եղավ առաքյալ ու փրկիչ, բայց իր վարքով ապագային թողեց մի անլուծելի հարցական՝ ինչո՞ւ: Ինչո՞ւ մեկուսանալ՝ արդյոք հայտնության անկշռելի ծանրությա՞ն, թե՞ հին աստվածների կործանման տիեզերական թախծի հալածանքից: Թե՞ նրա բնազդներում խոսում էր ունայն վերջավորության քրիստոնեական հոռետեսությունը: Ի՞նչ իմաստուն ապաշխարանք...

Ամեն ինչից երեւում է, որ Ռոզա Պետրոսյանը հանգամանորեն ուսումնասիրել է վիպերգի աշխարհը ներկայացնող ժամանակի բնանկարը, բարքերը, պետական ու կենցաղային արարողությունների իրական ու միֆոլոգիական ձեւերը: Եվ ամենաէականը՝ հայոց դարձի պատմափիլիսոփայական իմաստը:

Իսկ նախերգանքի ու վերջաբանի անանձնական հղումները ցույց են տալիս, թե ներշնչանքի ինչ բուռն զգացումներով է հեղինակը տաղաչափել վիպերգի դրվագները՝ կարծես զորավիգ է եղել հայտնատեսության միստիկ արարումը: Այլապես անբացատրելի կլիներ պատմության վիպերգի տասնչորս դրվագները կապակցող շուրջ ութ հազար տողերը միացնել ռիթմի ու ներքին շարժման նույն հնչերանգով:

Ռոզա Պետրոսյանի «Գրիգոր Լուսավորիչ եւ Տրդատ արքա» չափածո վեպը բանաստեղծական նշանակալից երեւույթ է եւ միանգամայն արժանի է բարձր գնահատականի:

ՄԵՐԳԵՑ ՍԱՐԻՆՅԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԴԱՐՈՒՓՈՍԻՑ

21. Քոլորս՝ դեպի ընտրություններ –

Հաշվված օրեր են մնացել մինչեւ Դարուփոսի (ինչու չէ՝ նաեւ ողջ աշխարհի) համար պատմական կարեւոր նշանակության՝ ԴԱԺՈ-ի ընտրությունները: Մինչեւ այսօր ԴԱԺՈ-ի պատգամավորության բոլոր թեկնածուները խոսում էին: Փառք Աստծո, վաղն արդեն խոսելու իրավունք չունեն. լուռ ու մունջ պիտի սպասեն իրենց բախտին: 131 դարուփոսցիներ դասվելու են սրբերի շարքը եւ մինչեւ մահ անձեռնմխելի, անոտնմխելի եւ անխոսամխելի են դառնալու: Չորս տարի Դարուփոսն ունենալու է, ասենք, սուրբ Վարդակաչ Ռուբո, սուրբ Ֆլիկ Սամո, սուրբ Հայրապետիչ, սուրբ Սաղի Արշակ եւ այսպիսի բաներ:

Բայց, քանի որ թեկուզ մեկ օր կա խոսելու, մեր ապագա պայծառ լուսատուների խոսքն ու հոսքը գնահատելու, առիթից օգտվում են բոլոր պրոֆեսիոնալ ու արհեստավարժ մասնագետները՝ նրանց մասին (եւ ընդհանրապես ընտրապայքարի ընթացքի մասին) կարծիք հայտնելու:

Առաջին խոսքն, իհարկե, Դարուփոսի ամենահզոր կարծիքագետը՝ Ահավոր Ադիբուդիչն ասաց: Ըստ նրա, ԴԱԺՈ մտնելու իրական հնարավորություններ ունեն Դարուփոսի 8, լավագույն դեպքում՝ 9 կուսակցությունների համամասնական ցուցակներով քվեարկվող թեկնածուներ: Բայց եթե հաշվի առնենք այս կուսակցությունների ցանկությունները, ապա ԴԱԺՈ-ն պետք է ունենա ոչ թե 131, այլ 485 աթոռ: Բայց բարեբախտաբար այդքան չկա:

Վերջին օրով իր խոսքն ասաց ԴԱՀՈՇ-ի ներկայացուցիչ Սյոռոը: Նա նախ աներեւակայելի մի բան արեց՝ կիսեց իր մտահոգությունները «այս փաթեթի» հետ (նկատի ուներ Դարուփոսի Սահմանադրական փաթեթը), ապա հայտարարեց, որ իրենք պայքարելու են միայն ու միայն իշխանափոխության համար: Ինչ ուզում է լինի՝ պայքարելու են: Եվ, որպեսզի իրենց ցանկությունն իրականացվի խաղաղ ճանապարհով, ԴԱԺՈ-ի պատգամավորներ պետք է ընտրվեն միայն քաղաքական գործիչներն ու քաղաքական դեմքերը, այլ ոչ թե գողական հեղինակություններն ու քաղային դեմքերը: Զարմանալի տարօրինակ հայտարարություն էր, որովհետեւ այս պարագայում ԴԱՀՈՇ-ն ընդհանրապես դուրս կմնա ԴԱԺՈ-ից:

«Սարսափելիներ եւ ազնվակիր կանանց» միության վերջին տեսահոլովակում փոքրիկ մի աղջնակ իր պապային խնդրեց՝ «Պապ ջան, մի հաս հեքիաթ պատմիր»: Պապան, ի պատասխան, ասաց. «Մենք կվերադարձնենք մեր հայրերին ընտանիք»:

Չգիտես ո՞ւմ նկատի ուներ, բայց «Դարուփոսի արիների բռունցք» կուսակցության չածիլված առաջնորդն ասաց. «Որոշ կուսակցություններ դարձել են հոմոսեքսուալիստ եւ փորձում են ազգը դարձնել հոմոսեքսուալիստ»: Ա՜յ, թեզ բան:

Անչափ բարդ, բայց հավանաբար քաղաքականապես հասուն միտք տրագրեցին Նորացվածները իրենց «խոսք բազմաց» թերթում: Տեսեք. «Զանազան կուսակցությունիկներ այսօր համառորեն փորձում են իրենց վրա հարմարեցնել կոմունիստներից մնացած, գործունեության համար դեռ պիտանի կիսամուշակը: Այդ կուսակցությունիկները մոռանում են, որ աստված գունային երանգները (գաղափարական հենքը) անհնար է հարմարեցնել ծրագրերի հավակնություն ունեցող իրենց հնամաշ ներքնաշորերին (քաղաքական պատկանելությանը):

«Դարուփոս» հեռուստաալիքի «Ձեր լեզուն, ձեր խոսքը» հաղորդաշարով ելույթ ունեցավ «ավտարիտետ» Գվոն եւ առաջարկեց, որ քրեական «ավտորիտետներին» եւ «բարոյական գողերին» հնարավորություն ընձեռվի օգնելու Դարուփոսին եւ Դարուփոսի բյուջեին: Ափսոս, որ ժամանակ չկա, թե չէ հեռուստատեսային հաղորդման կարելի է հրավիրել կինոյի եւ ժամի միջեւ կանգնող կանանց: Պատկերացրեք, թե որքան կավելանար Դարուփոսի բյուջեն:

«Խաչ» ակումբում ելույթ ունեցավ Պեխավոր Մելիքը, որը, որպես մարգարե, կանխագուշակեց. «ԴՀԿ-ն կհավաքի ձայների 22-23 տոկոսը, ՌԱ դաշինքը՝ 40 տոկոսը (բայց արդյունքում կմնա 27 տոկոս), Դարուփոսյան միաբանությունը՝ 11-12 տոկոս, ՊՅՊ-ն՝ 9, «Կարգին Դարուփոսը»՝ 9, «Հզոր Դարուփոսը»՝ 6, ՀՐՈՊԵ-ն՝ անգլիացիների օգնությամբ՝ 4... Մնացածներն էլ՝ մնացածներին»:

Ինչպես միշտ, «Հզոր Դարուփոսը» հրամայեց վստահության քվե տալ «Հզոր Դարուփոսին», որպեսզի «այս երկիրը դառնա հայրենիք», ԴԱԺՈՄ-ը՝ քվեն իրեն տա, որպեսզի դարուփոսցին վստահ քայլի դեպի վաղվա, այլ ոչ թե վաղը չէ մյուս օրվա օրը, ԴՐՈՊԵ-ն միացրեց իր վայրկենաչափը...

Այ մարդ, էս վերջին օրերին մեր հոգին դուրս եկավ: Ամեն կուսակցությունից ամեն օր դռան զանգը տալիս են եւ ցանկանում, որ մենք ընտրենք իրենց կուսակցությանը:

Երեկ էլ էր այդպես: Նորից եկան:

Վարժարեն Սերգոն բացեց դուռը: Երկու տղամարդ եւ երեք կին, 22 շքեղ ընտրական բուկլետներով կանգնած էին:

- Դուք ընտրո՞ւմ եք «Կարգին Դարուփոս» կուսակցությանը:

- Ուղիղ հակառակը,- ասաց Սերգոն եւ դուռը փակեց:

Քիչ հետո՝ եւս մեկ զանգ:

Երկու կին եւ երեք տղամարդ.

- Դուք ընտրո՞ւմ եք «Սարսափելիների եւ ազնվակիր կանանց» կուսակցությանը:

- Ուղիղ հակառակը,- ասաց Սերգոն եւ դուռը փակեց:

Տասը րոպե հետո՝ զանգ: Տասներկու կին:

- Դուք ընտրո՞ւմ եք դաշնակահարներին:

- Ուղիղ հակառակը:

Եվ այսպես շարունակ...

Դարուփոսն այդպես էլ չիմացավ, թե Սերգոյի ընտրած կուսակցությունը ո՞րն է: Մի՞թե այս մարդը բոլորին հակառակ է:

... Փառք Աստծո, վաղն այլեւս ոչ մի քաղաքական, գյուղական եւ գողական գործիչ չի խոսելու, իսկ մայիսի 25-ից հետո ոչ մեկը չի խոսելու այլեւս, որովհետեւ դարուփոսցիներս որոշել ենք բոլորին ընտրել, բացառապես բոլորին: Անչափ հետաքրքիր ԴԱԺՈ կլինի: Լսելու բան կունենանք:

Ուրեմն, օնանդ, հառաջ. բոլորս դեպի ընտրություններ:

Դարուփոսի նախընտրական հրավիճակին ծանոթացավ

ՄԵՐԳԵՑ ԳԱԼՈՅԱՆԸ

«Պորտո» ՈՒԵՖԱ-ի գավաթակիր

Սեւիլիայում կայացած ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի եզրափակիչ խաղում չափազանց համառ ու դրամատիկ պայքարում 3-2 հաշվով հաղթելով շոտլանդական «Սելթիկին», պորտուգալական «Պորտոն» թիմի պատմության մեջ առաջին անգամ նվաճեց պատվավոր մրցանակը: Երկու թիմերն էլ վճռորոշ խաղից առաջ կազմում կորուստներ էին կրել: «Սելթիկը» զրկվել էր վնասվածք ստացած հարձակվող Ջոն Խարսոնից, իսկ «Պորտոյի» կազմում որակազրկման պատճառով բացակայում էր թիմի գլխավոր ռմբարկուներից մեկը՝ էլդեր Պոշիգան: Վճռորոշ խաղում մրցում էին տարբեր խաղաոճ ունեցող թիմեր: «Սելթիկը» խաղում էր բրիտանական ոճով՝ շեշտը դնելով ուժային ֆուտբոլի եւ բարձրից փոխանցումների վրա, իսկ պորտուգալացիները ձգտում էին գնդակը երկար պահել իրենց մոտ եւ կոմբինացիոն խաղ ցուցադրել: Դրա շնորհիվ պորտուգալացիները խաղի ընթացքում 2 անգամ հաշվի մեջ առջեւում էին (գոլերը խփեցին Դարլեին եւ Ալենիչեւը), սակայն շնորհիվ «Սելթիկի» շվեդ ռմբարկու Հենրիկ Լարսոնի գերազանց խաղի շոտլանդացիները հավասարեցրին հաշիվը: ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի բախտը վճռվեց լրացուցիչ ժամանակում, ընդ որում առաջին անգամ կիրառվեց «արծաթե» գոլի կանոնը: Հանդիպման 115-րդ րոպեին Դարլեին խփեց հաղթական գոլը: Դա նրա 12-րդ գնդակն էր ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի ներկայիս խաղարկությունում, որն էլ «Պորտոյին» հնարավորություն տվեց տիրել գավաթին: Նշենք, որ եվրագավաթներում վերջին անգամ «Պորտոն» հաջողության էր հասել 1987 թ.՝ նվաճելով չեմպիոնների գավաթը: Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում թիմերի մարզիչները հետեւյալ գնահատականը տվեցին.

Ժոզե Մուրինյու («Պորտո»)- Անչափ ուրախ եմ հաղթանակի համար, որը ձեռք բերվեց դժվարին ու դրամատիկ պայքարում: «Պորտոյին» այնքան էլ հեշտ չէր հարմարվել «Սելթիկի» ագրեսիվ խաղաոճին, ուժային պայքարին: Պորտուգալացիների նման տեխնիկապես հագեցած թիմերին շատ դժվար է դիմագրավել բրիտանական ոճի խաղաղ հուզվել, որ նույնիսկ բժշկական օգնության կարիք զգացվեց:

Սիրելի թիմի հաղթանակը մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշեցին ոչ միայն Պորտոյում, այլեւ պորտուգալական մյուս քաղաքներում: Ողջ գիշեր լսվում էր երաժշտության, մեքենաների ազդանշանների ձայնը, ֆուտբոլասերները թափահարում էին Պորտուգալիայի դրոշները:

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկման 45-ամյա պատմության ընթացքում պատվավոր մրցանակը նվաճել են 11 երկրների 29 ակումբներ: Առավել հաճախ՝ 10-ական անգամ գավաթակիր են դարձել իտալական եւ անգլիական թիմերը, 8 անգամ մրցանակը հյուրընկալական դարձել է սեփական դաշտում: Թիմերից յուրաքանչյուր ռեկորդակիրներ են «Բարսելոնը», «Լիվերպուլը», «Յուվենտուսն» ու «Ինտերը», որոնք մրցանակին արժանացել են 3-ական անգամ: Ահա ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի բոլոր դափնեկիրները.

1958 թ.	«Բարսելոն»	Իսպանիա
1960 թ.	«Բարսելոն»	Իսպանիա
1961 թ.	«Ռոմա»	Իտալիա
1962 թ.	«Վալենսիա»	Իսպանիա
1963 թ.	«Վալենսիա»	Իսպանիա
1964 թ.	«Սարագոսա»	Իսպանիա
1965 թ.	«Ֆերենցվարոշ»	Հունգարիա
1966 թ.	«Բարսելոն»	Իսպանիա
1967 թ.	«Դինամո»	Հարավսլավիա
1968 թ.	«Լիդս»	Անգլիա
1969 թ.	«Նյուքասլ»	Անգլիա
1970 թ.	«Արսենալ»	Անգլիա
1971 թ.	«Լիդս»	Անգլիա
1972 թ.	«Տոտենհեմ»	Անգլիա
1973 թ.	«Լիվերպուլ»	Անգլիա
1974 թ.	«Ֆեյենորդ»	Հոլանդիա
1975 թ.	«Բորուսիա» Մ.,	Գերմանիա
1976 թ.	«Լիվերպուլ»	Անգլիա
1977 թ.	«Յուվենտուս»	Իտալիա
1978 թ.	«Էյնդհովեն»	Հոլանդիա
1979 թ.	«Բորուսիա» Մ.,	Գերմանիա
1980 թ.	«Այնտրախտ»	Գերմանիա
1981 թ.	«Իպսվիչ»	Անգլիա
1982 թ.	«Գյոթեբորգ»	Շվեդիա
1983 թ.	«Անդերլեխտ»	Բելգիա
1984 թ.	«Տոտենհեմ»	Անգլիա
1985 թ.	«Ռեալ»	Իսպանիա
1986 թ.	«Ռեալ»	Իսպանիա
1987 թ.	«Գյոթեբորգ»	Շվեդիա
1988 թ.	«Բայեր»	Գերմանիա
1989 թ.	«Նապոլի»	Իտալիա
1990 թ.	«Յուվենտուս»	Իտալիա
1991 թ.	«Ինտեր»	Իտալիա
1992 թ.	«Այաքս»	Հոլանդիա
1993 թ.	«Յուվենտուս»	Իտալիա
1994 թ.	«Ինտեր»	Իտալիա
1995 թ.	«Պարմա»	Իտալիա
1996 թ.	«Բավարիա»	Գերմանիա
1997 թ.	«Շալկե-04»	Գերմանիա
1998 թ.	«Ինտեր»	Իտալիա
1999 թ.	«Պարմա»	Իտալիա
2000 թ.	«Գալաթասարայ»	Թուրքիա
2001 թ.	«Լիվերպուլ»	Անգլիա
2002 թ.	«Ֆեյենորդ»	Հոլանդիա
2003 թ.	«Պորտո»	Պորտուգալիա

Մարտին ՕՆիլ («Սելթիկ»)- Մենք հիանալի փորձ ձեռք բերեցինք: 1970 թ. հետո սա մեր առաջին եզրափակիչն էր եվրագավաթներում: Թիմի երկրպագուները մեզ հոյակապ աջակցեցին, իսկ խաղացողներն իրենց ողջ ուժերը ներդրեցին: Այնպես, որ ֆուտբոլիստներին հարկ չկա մեղադրելու որեւէ բանում: Կարծում եմ, հանդիպման համար բեկումնային եղավ լրացուցիչ ժամանակում Դյանբոբո Բալդեի հեռացումը: Այդ պահին ողջ թիմն արդեն հոգնած էր: Չնայած հոգեբանորեն թիմը շատ լավ էր նախապատրաստված, սակայն դա մեզ համար մեծ հարված էր:

Սեւիլիայում հանդիպմանը ներկա Պորտուգալիայի նախագահ Ժորժե Սամպայուն եւ վարչապետ Ժոզե Մանուել Դուրաու Բարոզան լրագրողներին խոստովանել են, որ վաղուց այդքան դրական լիցքեր չէին ստացել ֆուտբոլային հանդիպում դիտելուց եւ իրենց հայրենակիցներին երկրպագելիս: Իսկ «Պորտոյի» նախագահ Ժորժե Նունու Պինտուն ուրախությունից այնքան էր հուզվել, որ նույնիսկ բժշկական օգնության կարիք զգացվեց:

Մարզական «Օսկարի» դափնեկիրները

Ավանդույթի համաձայն, Մոնտե Կառլոյում հանձնվեցին Լորեուսի սպորտի համաշխարհային ակադեմիայի մրցանակները: Անցած մրցաշրջանի լավագույն մարզիկի եւ մարզուհու համար նախատեսված մրցանակները հանձնվեցին ամերիկացի հեծանվորդ Լենս Արմստրոնգին եւ ամերիկացի թենիսիստուհի Սերենա Ուիլյամսին: Արմստրոնգն իր 2-րդ «Օսկարը» ստացավ: 2000 թ. նա մրցանակ էր ստացել «Տարվա վերադարձը» անվանակարգում, երբ կրկին մրցասպարեզ էր դուրս եկել քաղցկեղից բուժվելուց հետո: Լավագույն մարզիկի համար մրցապայքարում Արմստրոնգն առաջ անցավ գոլֆիստ Տայգեր Վուդսից, անցյալ տարվա հաղթող Միխայիլ Շումախերից, բրազիլացի Ռոնալդոյից եւ նորվեգացի բիաթլոնիստ Ուլե Էյնար Բյոռնդալենից:

Աշխարհի թիվ 1 թենիսիստուհի Սերենա Ուիլյամսի համար անցյալ մրցաշրջանն իրոք հաջող էր: Նա հաղթող ճանաչվեց «Մեծ սլեմերի» 3 մրցաշարում՝ «Ռոլան Գարոսում», Ուիմբլդոնում եւ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում, իսկ այս տարվա սկզբին լավագույնն էր Ավստրալիայի բաց առաջնությունում: Ուիլյամսը գերազանցեց իր գլխավոր հակառակորդներ ամերիկացի գոլֆիստ Անիկա Սորենստամին, բրիտանացի վազորդուհի Փոլա Ռեդկլիֆին, «սորինտի թագուհի», ամերիկուհի Մերիոն Ջոնսից եւ խորվաթ լեռնադահուկորդուհի, աշխարհի գավաթակիր Յանիցա Կոստելիչին: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի լավագույն մարզուհու մրցանակը հանձնվել էր Ջենիֆեր Կապրիատուն:

Լավագույն թիմ է ճանաչվել ֆուտբոլի Բրազիլիայի հավաքականը, որը 2002 թ. նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: «Տարվա վերադարձը» մրցանակը հանձնվեց Ռոնալդոյին: «Լավագույն նորեկ» մրցանակին արժանացավ չին բասկետբոլիստ Յաո Մինը: Հետաքրքրական է, որ այդ մրցանակի հավակնորդների թվում էր նաեւ Դավիթ Նալբանդյանը: «Լավագույն հաշմանդամ մարզիկ» մրցանակի դափնեկիրն ավստրալացի լեռնադահուկորդ Մայքլ Միլթոնն է: Գոլֆիստ Գարի Պլեյերն արժանացավ «Մարզական կյանքում լավագույն նվաճումների համար» մրցանակին: «Սպորտս ի շահ մարդկության» հատուկ մրցանակը հանձնվեց ամերիկացի կինոաստղ Առնոլդ Շվարցենեգերին:

Նշենք, որ մրցանակների դափնեկիրներին որոշելու համար անցկացված հարցմանը մասնակցել են 75 երկրների շուրջ 400 լրագրողներ:

Գավաթը կվիճարկեն «Սպարտակն» ու «Ռոստովը»

Ֆուտբոլի Ռուսաստանի գավաթի եզրափակիչում հունիսի 15-ին մրցանակը կվիճարկեն Մոսկվայի «Սպարտակն» ու «Ռոստովը»: Դա հայտնի դարձավ կիսաեզրափակիչ հանդիպումներից հետո: «Սպարտակը» մեծ դժվարությամբ, միայն լրացուցիչ ժամանակում կարողացավ եզրափակիչի ուղեգիր նվաճել՝ 3-2 հաշվով հաղթելով Տոլյատիի «Լադային»: Վերջինս միչ էր մնացել մեծ անակնկալ մատուցեր: Առաջին դիվիզիոնում 19-րդ տեղում ընթացող «Լադան» արդեն 30-րդ րոպեին խաղը շահում էր 2-0 հաշվով: Սպարտակցիներին մեծ ջանքերի գնով հաջողվեց փրկել խաղը: Հաղթական գնդակը լրացուցիչ ժամանակում խփեց Յուրի Կովտունը:

Մախաչկալայում «Անժիի» եւ «Ռոստովի» մրցախաղում տաճ միջադեպ տեղի ունեցավ: 55-րդ րոպեին ռոստովցի Կանյենդեն Արմիտեւի հետ պայքարում գնդակն ուղարկեց «Անժիի» դարպասը: Հանդիպման մրցավար Վալենտին Իվանովը մի պահ տատանվելով, ցույց տվեց դաշտի կենտրոնը եւ անմիջապես հայտնվեց դաշտի տերերի ֆուտբոլիստների շրջապատման մեջ: Խորհրդակցելով եզրային մրցավարի հետ, Իվանովը փոխեց վճիռը: Այս անգամ էլ ռոստովցիները հարձակվեցին նրա վրա եւ դաշտում ծեծկռտուք սկսվեց երկու թիմերի խաղացողների միջեւ, որը մարզիչների եւ մարզադաշտի աշխատակիցների շնորհիվ հաջողվեց դադարեցնել: Մրցավարն ու տեսուչը ստիպված էին դիմել կրկնապատկերի օգնությանը եւ մի քանի անգամ այն դիտելուց հետո գոլը չհաշվեցին: Բայց ռոստովցիները, այնուամենայնիվ, խփեցին հաղթական գնդակը, ինչը նրանց եզրափակիչի ուղեգիր պարգեւեց:

«Միլանը» հաղթեց երկրորդ կազմով

Իտալիայի գավաթի եզրափակիչ առաջին խաղում «Միլանը» հանդես գալով երկրորդ կազմով, հյուրընկալվելիս խոշոր՝ 4-1 հաշվով պարտության մատնեց «Ռոմային»: Այդ խաղում «Միլանի» մարզիչ Կառլո Անչելոտին հնարավորություն էր տվել հիմնական կազմի մի խումբ ֆուտբոլիստների հանգստանալ մայիսի 28-ին «Յուվենտուսի» հետ չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ հանդիպումից առաջ: Թիմի մեկնարկային կազմում բացակայում էին Նեստան, Մալդինին, Կոստակուրտան, Ռուի Կոշտան, Գատուզոն, Զեեդորֆը, Պիռլոն, Ինզագին, Կալաձեն ու Շեւչենկոն: Ճիշտ է, վերջին երկուսը 2-րդ խաղակեսում խաղադաշտ մտան:

Հաշիվը 28-րդ րոպեին բացեց «Ռոմայի» խաղացող Տոտին: «Միլանին» միայն 2-րդ խաղակեսում հաջողվեց փոխել մրցակցության ընթացքը եւ առավելության հասնել: Նախ 61-րդ րոպեին Սերժինյոն 11 մ հարվածով վերականգնեց հավասարակշռությունը, ապա 10 րոպե անց խփեց նաեւ իր 2-րդ գոլը: Իսկ մինչ այդ Ամբրոզինին առաջ էր մղել «Միլանին»: Հանդիպման վերջակետը դրեց Շեւչենկոն՝ 4-1:

Մրցաշարում եռիշխանություն է

Սարաեւոյի շախմատի մրցաշարում հաջող է հանդես գալիս Սերգեյ Մովսիսյանը: 3-րդ տուրում Կասիմջանովի հետ ոչ-ոքի խաղալուց հետո Մովսիսյանը հաջորդ տուրում սեւերով հաղթեց Դիզդարեւիչին: Հայ գրոսմայստերը 3 միավորով Սոկոլովի եւ Ռաջաբովի հետ գլխավորում է առաջնությունը: Նրանք երկուսն էլ ոչ-ոքի ավարտեցին պարտիաները համապատասխանաբար Կոժուլի եւ Կասիմջանովի հետ: Նույնպիսի ելք ունեցավ նաեւ Շիրով-Բարեեւ պարտիան: Դամլյանովիչը 4-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց՝ զիջելով Կուրաիցային:

«Յանգ բոյզի» կարեւոր հաղթանակը

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության 12-րդ տուրում բրոնզե մեդալների համար պայքարում չափազանց կարեւոր հաղթանակ տոնեց «Յանգ բոյզը»՝ սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով պարտության մատնելով «Սերվեզը»՝ «Քսամաքսը», որ հյուրընկալվելիս «Վիլի» հետ խաղն ավարտեց ոչ-ոքի (1-1): Արդյունքում «Յանգ բոյզը» 34 միավորով կրկին հանգրվանեց 3-րդ տեղում: «Քսամաքսն» ունի 32, «Սերվեսը»՝ 31 միավոր:

Չափազանց սրվել է պայքարը չեմպիոնի կոչման համար: Երկրի ներկայիս չեմպիոն «Բազելը» 4-0 հաշվով ջախջախելով «Թունին», վաստակեց 50 միավոր եւ այժմ ընդամենը մեկ միավորով է հետ մնում «Գրասհոպերսից»: Վերջինս «Ցյուրիխի» հետ խաղում բավարարվեց ոչ-ոքի արդյունքով (1-1): Առաջնության ավարտին մնացել է 2 տուր:

ՀՀ հավաքականը 105-րդ տեղում է

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ազգային հավաքականների վարկանիշային հերթական ցուցակը: Հայաստանի հավաքականը 417 միավորով ցուցակում 105-րդ տեղն է բաժանում Ուզբեկստանի ընտրանու հետ: Նախորդ ամսվա համեմատ մեր թիմի միավորները նվազել են 4-ով: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների ցուցանիշներն այսպիսին են. 25. Ռուսաստան՝ 641 միավոր, 47. Ուկրաինա՝ 570, 61. Էստոնիա՝ 528, 76. Բելառուս՝ 489, 79. Լատվիա՝ 483, 84. Վրաստան՝ 469, 99. Լիտվա՝ 434, 113. Ադրբեջան՝ 395, 115. Մոլդովա՝ 392, 122. Ղազախստան՝ 366, 139. Թուրքմենստան՝ 305, 170. Ղրղզստան՝ 182, 174. Տաջիկստան՝ 167:

Լավագույն տասնյակի ցուցանիշներն են.

1. Բրազիլիա	843
2. Իսպանիա	784
3. Ֆրանսիա	784
4. Գերմանիա	757
5. Արգենտինա	753
6. Հոլանդիա	746
7. Անգլիա	739
8. Թուրքիա	722
9. Մեքսիկա	720
10. Դանիա	715

«Ռեալը» նոր պայմանագիր է առաջարկում

Չնայած չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի կիսաեզրափակիչում Մադրիդի «Ռեալն» անհաջողության մատնվեց, ակումբի ղեկավարությունը պատրաստ է թիմի գլխավոր մարզիչ Վիսենտե Դել Բոսկեին, ֆուտբոլիստներ Ֆերնանդո Հիերոյին եւ Միչել Սալգադոյին նոր պայմանագիր առաջարկել: Դել Բոսկեին 2 տարվա պայմանագիր կառաջարկվի նույն աշխատավարձով: Նույնպես 2 տարով կարող է պայմանագրի ժամկետը երկարաձգել Ֆերնանդո Հիերոն, սակայն նրան պատրաստ են վճարել ներկայիս աշխատավարձի կեսը: Սալգադոյի պայմանագրի վերաբերյալ առայժմ ոչինչ հայտնի չէ, բացառությամբ աշխատավարձի չափից: Նրան կառաջարկվի ավելի բարձր աշխատավարձ, քան ստանում է ներկայումս:

Շիրերը մնում է «Նյուքասլում»

Անգլիացի հարձակվող Ալան Շիրերը պատրաստ է երկարաձգել «Նյուքասլի» հետ պայմանագրի ժամկետը մինչեւ 2005 թ.: Դա նշանակում է, որ թիմի ավագը կխաղա նվազագույնը՝ մինչեւ 35 տարեկանը: Հաջորդ երկու մրցաշրջանների համար Շիրերը 5 մլն եվրո կստանա: Ակումբի ղեկավարությունը գոհ է Շիրերից եւ կցանկանար, որ նա եւս մի քանի մրցաշրջան հանդես գա «Նյուքասլում»:

«Ռամիդը» Ռումինիայի չեմպիոն

Ֆուտբոլի Ռումինիայի առաջնության ավարտից 2 տուր առաջ Բուխարեստի «Ռամիդը» նվաճեց երկրի չեմպիոնի տիտղոսը: «Նացիոնալի» հետ խաղն ավարտելով ոչ-ոքի (0-0), «Ռամիդը» 9 միավորով գերազանցեց իր գլխավոր հակառակորդ «Ստյաուային», որը «Ֆարուլի» հետ հանդիպման վերջին րոպեին գոլ բաց թողնելով, պարտություն կրեց (1-2): «Ռամիդը» 3-րդ անգամ է չեմպիոն հռչակվում: Մինչ այդ, նա հաղթող էր ճանաչվել 1968 եւ 1999 թթ.:

Էջը պատրաստեց ԱՐՈՍ ՀԱՅԲԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԹԲԻԼԻՍԻ

«Կովկասում քրիստոնեության օջախը պետք է պահպանել»

Վազգեն վարդապետ Միրզախանյան. «Այս հյուրընկալ հողում հայը եղել է Վրաստանի պետության նվիրյալը»

«Այս հյուրընկալ հողում հայը եղել է Վրաստանի պետության նվիրյալը: Այստեղ հայության համար ստեղծված են բոլոր պայմանները: Չեռք-ծեռքի տված մեր եղբայր վրաց ժողովրդի հետ կերտենք հզոր Վրաստան», Թբիլիսիի Գրիբոյեդովի անվան ռուսական թատրոնում ասաց Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն վարդապետ Միրզախանյանը:

«Վերջին երկու տարիներին վիրահայոց համայնքում անառողջ երեւույթներ են նկատվում, ինչն ինձ մտահոգում է: Վրաստանի պետության համար այս դժվար ժամանակներում մենք պետք է լինենք Շեւարդնաձեի հետ: Ախիւռքում բնակվող հայերը միշտ պատրաստ են տվյալ պետության գործող իշխանություններին», ասաց Թբիլիսիի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր էռնեստ Առաքելյանը:

Վիրահայոց պառակտված համայնքը հավաքվել էր հայտարարելու, որ պատրաստ է Վրաստանի նախագահ էդ. Շեւարդնաձեին՝ նոյեմբերին կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններին:

Վրաստանի նախագահը դեռ 2 տարի պատասխանատվության ժամկետ ունի, բայց միաժամանակ գլխավորում է «Հանուն նոր Վրաստանի» նախընտրական բլոկը՝ նոր խորհրդարանում մեծամասնություն ձեւավորելու ակնկալիքով:

Էդուարդ Շեւարդնաձեի վարկանիշը տատանվում է 3 տոկոսի սահմաններում, եւ խորհրդարանում մեծամասնություն ձեւավորելու համար անհրաժեշտ է առնվազն դիմել

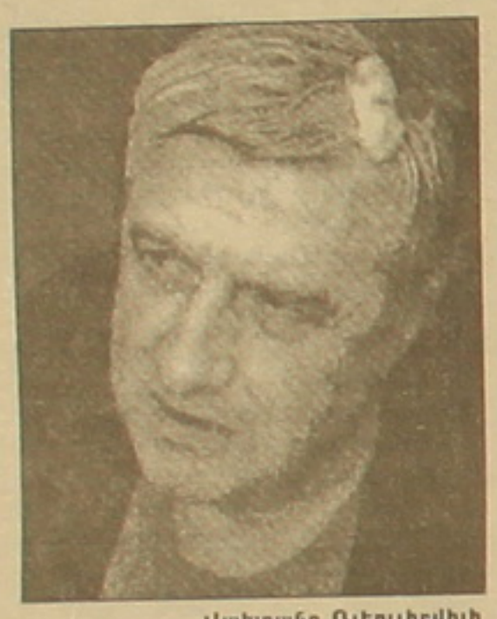

Վախթանգ Ռչեուլիշվիլի

վարչական բիրտ միջոցների եւ հնարավորինս շատ քվեներ տանել ազգային փոքրամասնություններից, առաջին հերթին՝ հայերից եւ ադրբեջանցիներից:

Վիրահայության ամենախոշոր կազմակերպությունը՝ «Վրաստանի հայերի միությունը» եւս պառակտվել է: Միության նախագահ Հենրիխ Մուրադյանը համագործակցում է Վրաստանում ամենամեծ ժողովրդականություն վայելող գործչի՝ Զուրաբ Ժվանիայի հետ, իսկ փոխնախագահ Վան Բայբուրթյանն էդ. Շեւարդնաձեի հետ է:

«Բարեւ ձեզ, տիկնայք եւ պարոնայք», հայերեն ասաց խորհրդարանի փոխնախագահ Վախթանգ Ռչեուլիշվիլին, ապա վրացերեն կես ժամից ավելի բացատրեց, թե ինչպես է եղել, որ հայերի հանդեպ անպարկեշտ հայտարարություն է թույլ տվել, հիշեցրեց Թիֆլիսի կառուցման գործում հայերի ավանդը, դատապարտեց Զուրաբ Ժվանիային, որը, լինելով հայ, չի ընդունում իր հայկական ծագումը:

Ժվանիայի մամլո ծառայությունից «Ազգը» տեղեկացավ, որ նա ոչ միայն ընդունում է իր հայկական արմատները, այլեւ «հպարտ է, որ իր հայ մայրը Վրաստանի՝ նման քաղաքացի է դաստիարակել»:

Վրաստանի գլխավոր դատախազությունը պատրաստվում է Ռչեուլիշվիլուն ծեծի ենթարկած պատգամավորներին զրկել անձեռնմխելիությունից եւ քր. գործ հարուցել:

Ժվանիայի համախոհները նշում են, որ ամեն մեկի, նույնիսկ Շեւարդնաձեի, ով Ռչեուլիշվիլու նման անվայել հայտարարություն կանի, ծեծն անխուսափելի է:

Ռչեուլիշվիլին հայտարարում է, որ Ժվանիան խրախուսում է Ջավախքի «Վիրք» անջատողական կուսակցությանը, խոստանալով, որ Ջավախքը կստանա ինքնավարություն:

Խորհրդարանի հայազգի պատգամավոր Գիվի Շուգարովը նշեց, որ Կովկասում քրիստոնեության օջախը՝ հայ-վրացական հարաբերությունները, պետք է պահպանել: Վան Բայբուրթյանն էլ հիշեցրեց, որ այսօր «ինչ հայկական բան ունենք Վրաստանում, Շեւարդնաձեի շնորհիվ է»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Մահացել է Ուիլյամ Սարոյանի դուստրը

ՖՐԵԶՆՈ, 22 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ: Ապրիլի 11-ին մահացել էր մեծանուն հայ գրող Ուիլյամ Սարոյանի դուստր Լյուսի Սարոյանը: Ինչպես տեղեկացնում է «Ֆրեզնո Բի» հանդեսը, օրերս Ֆրեզնոյի Արարատ գերեզմանատանը հողին հանձնվեց նրա աճյունամոխրի մի մասը: Նա թաղվել է իր հոր կողքին, որին թերթը անվանել է «Ֆրեզնո քաղաքի մեծանուն զավակ»:

Լյուսի Սարոյանը զբաղվել է հասարակական գործունեությամբ, եղել է դերասանուհի, մտերիմ հարաբերություններ է ունեցել դերասան Մառլոն Բրանդոյի հետ: Դուստր Սարոյանը նկարահանվել է մի շարք ֆիլմերում, խաղացել է թատրոններում, այդ թվում նաեւ հոր ստեղծագործություններում:

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն
Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

Ճամպրուկ

HSBC Բանկի
Կրեդիտ քարտ

HSBC

Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ, 2003

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդրում ենք բոլոր կազմակերպություններին եւ քաղաքացիներին էլեոնորա Ելիզարովայի (ծնված 1977 թ., բնակվել է Բաղրամյան փողոցի 64 շենքի թիվ 11 բնակարանում) վերաբերյալ իրենց հայտնի տեղեկությունները հայտնել Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարան կամ զանգահարել 24-01-61 հեռախոսահամարով:

Դատավոր՝ Ս. ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

529353 ԱՎԵԼԱՆ
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Կորել է Դավթյան Յանեկ Սամվելի «Մյուդ» իրավաբանական ինստիտուտի դիպլոմը:
- Գտնեմ ինձ քարտ: Հեռ.՝ (09) 423833:
- Երեւանի հ. 23 ավագ դպրոցը (նախկին պրոֆտեխուսումնարանը) կատարում է ընդունելություն՝ ավտոնորոգողի, կահույքագործի, բժշկական, կենցաղային-էլեկտրական եւ էլեկտրոնային սարքավորումների սպասարկողի եւ վերանորոգողի մասնագիտությունների գծով: Շրջանավարտները ստանում են միջնակարգ կրթություն, համապատասխան որակավորում: Ցանկացողները՝ նաեւ «Բ-Ս» կարգի ավտովարորդի վկայական են ստանում: Հասցեն՝ Երեքունի զանգված, Ավանեսովի 1: Հեռախոս՝ 47-17-31
- Տրվում է վարձով 1,5 սենյ. բնակարան փոքր կենտրոնում 10/5: Հեռ.՝ 62-58-35:
- Վաճառվում է ամառանոց Արայի լեռան լանջին, Երեւանից 50 կմ հեռավորությամբ: Ամառանոցը երկհարկանի շինություն է, ավտոնստակով, 1000 քմ հողատարածքով, ունի 120 հատ ծառ: Գինը՝ 5000 դոլար: Հեռ.՝ 25-00-96, Հունան:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան շամպայն գինիների գործարանի մոտ, 16-րդ հարկի 4-րդ հարկում, արեւկող, ընդ. մակերեսը՝ 80 քմ, բնակելին՝ 44 քմ, ունի երկու ստեսեսական պատգամբ: Գինը՝ 11.500 ԱՄՆ դոլար: Հեռ.՝ 45 22 79:

Հաշվարկային հաշվեկիռ առ 01.01.2003 թ. — Ձեւ N 1

Կազմակերպության անվանումը: «Երեւանի գեղարվեստական ժամացույցների գործարան» ԲԲԸ — Ծածկագիրը:

Փաստացի գործունեության հիմնական տեսակները ժամացույցի արտադրություն	36911
Պետական հեղինակություն գրանցման համարը	27812000979
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը	00401886
Չափի միավորը	հազ. դրամ
Գտնվելու վայրը՝ Երեւան, Լ. Լիսինյան 33	
Փաստացի գործունեության իրականացման վայրը՝ Երեւան, Լ. Լիսինյան 33	

Անվանում	տող	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	010	555603	557067
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	080	555603	557067
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Նյութեր	090	120236	270345
Առաքանաբ առարկաներ	110	3628	3308
Անավարտ արտադրություն	120	23777	-
Արտադրանք	130	123116	90494
Տրված ընթացիկ կանխավճարներ	150	12	12
Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով	160	39838	40172
Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	170	3288	413
Այլ դեբիտորական պարտքեր	180	109	197
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200	17043	1142
Այլ ընթացիկ ակտիվներ, այդ թվում	210		1361
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	331047	407444
Հաշվեկշիռ	230	886650	964511
Պասիվ			
Կանոնադրական (բաժնետիրական) կապիտալի գուտ գումար	240	303030	303030
Վերագնահատումից եւ վերակազմակերպումից արդյունքներ	260	382885	335905
Կուտակված շահույթ	270	(173236)	(115868)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	512679	523067
V. Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	390	341198	215917
Ստացված ընթացիկ կանխավճարներ	400	19095	216169
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին	410	1260	152
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	420	1024	67
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների եւ աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով	430	4769	582
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	450	1997	8557
Ընթացիկ պահուստներ	470	4628	
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490	373971	441444
Հաշվեկշիռ	500	886650	964511

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2002 թ. տարեկան — Ձեւ N 2

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անորակ)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անորակ)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	425861	286709	733
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	020	(386843)	(282236)	(729)
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	39018	4473	4
Իրացման ծախսեր	040	(3178)	(658)	-
Վարչական ծախսեր	050	(33290)	(12611)	(2579)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	2550	(8796)	(2575)
Գործառնական այլ եկամուտներ, այդ թվում՝	070	1381	32728	18780
Գործառնական այլ ծախսեր, այդ թվում՝	080	(28720)	(19284)	(5651)
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	(24789)	4648	10554
Ֆինանսական ծախսեր	100	(9263)		
Այլ ոչ գործառնական շահույթ (վնաս), այդ թվում	130	(1428)	5740	381
Սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140	(35480)	10388	10935
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	(35480)	10388	10935
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	(35480)	10388	10935

Ղեկավար՝ Մ. Հարությունյան
Գլխավոր հաշվապահ՝

Հայտարարություն

«Երեւանի գեղարվեստական ժամացույցների գործարան» ԲԲԸ խորհուրդը տեղեկացնում է, որ ս. թ. հունիսի 21-ին, ժամը 12-ին Լիսինյան 33 հասցեում տեղի կունենա ընկերության արտահերթ ժողովը:
Օրակարգ՝
Ընկերության 2001 թ. տարեկան հաշվետվությունները, հաշվապահական հաշվեկշռի հաստատումը:
Նույն օրը, ժամը 13-ին, նույն հասցեում տեղի կունենա ընկերության հերթական տարեկան ժողովը:
Օրակարգ՝
1. Հաշվիչ հանձնաժողովի ձեւավորումը.
2. Ընկերության տարեկան հաշվետվությունը եւ 2002 թ. ֆինանսական հաշվետվությունը.
3. Վերստուգիչ հանձնաժողովի եզրակացության հաստատում.
4. 2003 թ. ընկերության արտադրատնտեսական գործունեության հաստատում.
5. Ընկերության խորհրդի կազմի ընտրություն.
6. Ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի հաստատում.
7. Այլ հարցեր:
Ժողովի ժամանակ քննարկվող հարցերի մասին տեղեկություններ կարող եք ստանալ ընկերության հաշվապահությունում՝ աշխատանքային օրերին, ժամը 14:00-ից մինչեւ 16:00:
Ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմված է 20.05.2003 թ. դրությամբ:
Ժողովի մասնակիցների գրանցումը սկսվելու է ս. թ. հունիսի 21-ին, ժամը 11:00-12:00:
Անձը հաստատող փաստաթղթի առկայությունը պարտադիր է:
Ընկերության 2002 թ. աուդիտն իրականացրել է «Սարոս-աուդիտ» ՍՊԸ:

Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Ջաֆարյան

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 22. 5. 2003 Գինը՝ 100 դրամ